

NEAUTORIZIRANI TRANSKRIPT
TEMATSKJE SJEDNICE O VISOKOM OBRAZOVANJU
U ORGANIZACIJI USTAVNOPRAVNE KOMISIJE PREDSTAVNIČKOG DOMA
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BOSNE I HERCEGOVINE
održane 22.05.2013. godine

PREDSJEDAVALAČI
USTAVNOPRAVNE KOMISIJE
PREDSTAVNIČKOG DOMA
ŠEFIK DŽAFEROVIĆ

Poštovane dame i gospodo, dobrodošli u Parlamentarnu skupštinu BiH, pozdravljam vas u ime Ustavnopravne komisije Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, na javnoj raspravi ili tematskoj sjednici u vezi sa poslaničkom inicijativom uvažene zastupnice Nermine Zaimović Uzunović, a opet vezane za visoko obrazovanje ili probleme u visokom obrazovanju. Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH na 37. sjednici održanoj 06.12.2012. godine usvojio je inicijativu poslanice Nermine Zaimović Uzunović o organiziranju javne rasprave o visokom obrazovanju u svjetlu izostanka procesa akreditacije visoko školskih institucija, neuspješnosti reformi, otvaranje novih institucija visokog obrazovanja, poplave diploma sa privatnih univerziteta i porasta nezaposlenosti mladih sa univerzitetskim diplomama.

Ustavnopravna komisija kao nadležna komisija Predstavničkog doma je na 41. sjednici od 16.04.2013. godine jednoglasno odlučila da organizira tematsku sjednicu o visokom obrazovanju koja treba da se održi danas i na tu sjednicu bit će pozvani ili pozvani su predstavnici Vijeća ministara, Ministarstva civilnih poslova, nadležnih ministarstava za obrazovanje iz Federacije BiH, Republike Srpske, kantona u Federaciji, Vlade Brčko Distrikta BiH, rektori javnih univerziteta u BiH, Agencije za razvoj visokog obrazovanja, osiguranja kvaliteta BiH, Agencije za akreditaciju visoko školskih ustanova Republike Srpske i drugi pozvani gosti. Javni poziv na tematsku sjednicu je, dakle upućen i za ostale subjekte, dakle sve one koji su zainteresirani. Ovo su oni kojima su ciljano dostavljeni pozivi.

Ja sam već kazao šta je koleginica Zaimović Uzunović u svojoj inicijativi istakla kao probleme. O tome je, dakle raspravljao Parlament, zadužio Ustavnopravnu komisiju da ovo realizira i već sam, dakle rekao da je Ustavnopravna komisija odlučila da održi ovu vrstu sjednice ili javne rasprave, bolje kazano, da čujemo od ljudi, na koje se najdirektnije ova problematika odnosi, šta misle o trenutnom stanju u oblasti visokog obrazovanja i šta predlažu kako da se problemi koji su evidentni i koje golim okom vidimo, što prije i na što bolji način prevaziđu.

Dakle, ponavljam koleginica Uzunović je posebno apostrofirala raspravu u svjetlu izostanka procesa akreditacije visoko školskih ustanova, neuspješnosti reformi i pored niza projekata finansiranih sredstvima međunarodne zajednice, otvaranje novih institucija visokog obrazovanja i poplave diploma s privatnih sveučilišta, porasta nezaposlenosti mladih sa sveučilišnim odnosno univerzitetskim diplomama.

Planirano je da danas vam se obrati gospođa Nermina Zaimović Uzunović, zatim član Ustavnopravne komisije i član Predstavničkog doma profesor Petar Kunić. Poslije njih će se obratiti ministar civilnih poslova koji je ovdje prisutan, ja ga pozdravljam u ime Ustavnopravne komisije. Nakon toga koleginica Zaimović Uzunović je zadužena od Ustavnopravne komisije da ona nakon mojih uvodnih izlaganja u ime Ustavnopravne komisije, pošto je podnosilac inicijative, vodi ovu sjednicu. Nakon toga otvorit će se diskusija. U toj diskusiji vi ćete kazati šta imate da kažete i zapisnik sa ove današnje sjednice, ne možemo usvajati nikakve zaključke, će biti prezentiran sa prijedlozima, mišljenjima i sugestijama Ustavnopravnoj komisiji i Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine BiH.

Od mene za uvod toliko, ja ću sada sjest gore među publiku, profesorice Uzunović, Vi imate riječ kao podnosilac inicijative, a na osnovu ovlaštenja Ustavnopravne komisije, da nastavite da vodite rad današnje javne rasprave.

Toliko, hvala vam.

NERMINA ZAIMOVIĆ-UZUNOVIĆ

Hvala lijepo.

ŠEFIK DŽAFEROVIĆ

Sjedite Vi slobodno ovdje.

NERMINA ZAIMOVIĆ-UZUNOVIĆ

Evo ja ću na samom početku da vas najljepše pozdravim i da se zahvalim što ste se odazvali i želite da date svoj doprinos kako bismo nagomilane probleme u visokom obrazovanju u BiH uspješno riješili.

Institucionalni okvir sektora visokog obrazovanja određen je Ustavom BiH, ustavima entiteta i kantona, te Statutom Brčko Distrikta. Na osnovu Ustava određene su pune i nepodijeljene nadležnosti u oblasti obrazovanja. Koordinacija obrazovnih politika, usklađivanje entitetskih tijela vlasti i definiranje strategije na međunarodnom planu u području obrazovanja, dodijeljeno je sektoru za obrazovanje pri Ministarstvu civilnih poslova BiH.

Reforma zakonodavstva u visokom obrazovanju započeta je 2007. godine donošenjem Okvirnog zakona u visokom obrazovanju u BiH sa ciljem koordinacije i harmonizacije politika visokog obrazovanja, te implementacije evropskih normi u oblasti visokog obrazovanja u skladu sa načelima definiranim bolonjskim procesom.

Okvirni zakon definirao je organizaciju visokog obrazovanja i odgovornost nadležnih vlasti u ovoj oblasti. Formirana su tijela za koordinaciju obrazovnog sektora, konferencija ministara obrazovanja BiH, Vijeće za obrazovanje u BiH, Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta, Centar za informiranje i priznavanje dokumenata u oblasti visokog obrazovanja i rektorska konferencija.

2007. godine Parlamentarna skupština je usvojila Okvirni zakon o visokom obrazovanju o čijoj provedbi ista nije raspravljala posebno. Bilo je više bezuspješnih pokušaja da se zakon u

nekim svojim segmentima poboljša, međutim to nije urađeno. Visoko obrazovanje u BiH je suočeno sa nizom problema, neke od njih sam ja inicirala i oni su bili povod za današnju javnu raspravu, odnosno tematsku sjednicu.

U izvještaju Freedom housea za 2012. godinu istaknuto je da visoko obrazovanje pati od problema korupcije, zastarjelih obrazovanih programa, nedostatke reformske aktivnosti predviđene bolonjskim procesom koji bi BiH uveo u evropski prostor visokog obrazovanja. Sve što treba uraditi, da se stanje u visokom obrazovanju popravi u BiH, treba da i vi, između ostalog, inicirate. Vaš glas je jako važan, kako da krenemo i kako da izađemo iz ovih problema koji su nabrojani.

Šta vi mislite da treba učiniti u narednim koracima i šta to Parlamentarna skupština BiH, odnosno Parlament BiH i Vijeće ministara treba da urade da bi se u cijeloj BiH neki procesi odvijali na zadovoljavajući način? I evo to je bio povod da i vas čujemo, da zabilježimo to i da pokrenemo neke procese koji nisu pokretani i o visokom obrazovanju se nije govorilo na način koji ono zaslužuje, to je jedan od najvažnijih segmenata društva u BiH.

Evo, ja sam imala samo par riječi uvodnih da kažem, zamolila bih kolegu Kunića da, ukoliko želi, da vam se obrati.

PETAR KUNIĆ

Hvala vam. Dozvolite da vas i ja pozdravim i da ukažem na par činjenica koje smatram da su bitne za sadašnje stanje u obrazovanju BiH u cjelini.

Naime, kako je moja uvažena kolegica rekla, da mi imamo neke osnovne institucionalne okvire za akademsku zajednicu, odnosno za visoko obrazovanje, no međutim ne bi se moglo reći da su ti osnovni institucionalni okviri dovršeni već bi se moglo reći da su oni nedograđeni. Pored toga sa tih osnova prišlo se reformi visokog obrazovanja za koju možemo reći da je neuspješna. Dakle, ona je neuspješna, ona je dovela do degradacije obrazovanja na ovim prostorima. Misim da glavna stvar se nalazi u nepoštovanju zakonskih propisa, odnosno nepoštovanju propisa od strane državnih institucija, dakle postoji legislativa i na entitetskom, na državnom, na kantonalnom nivou, no međutim ta legislativa odnosno normativni okvir se ne primjenjuje dosljedno u praksi.

Mislim da je, dakle politika koja je stvarala neku osnovu za reformu obrazovanja, napravila niz grešaka. Prevažadno smatram da su greške u konceptu visokog obrazovanja, nije učinjena na vrijeme strategija, razvoj visokog obrazovanja u BiH u cjelini, nisu sagledani svi parametri koji će pratiti radikalnu privatizaciju opšteg sektora, odnosno obrazovanja i drugih javnih službi. Svojevremeno, negdje 2001. godine Milton Friedman je rekao, odnosno ranije je rekao '90-tih godina, zemljama koje su u tranziciji, privatizuj, privatizuj, privatizuj. Dakle, sa posebnim akcentom, naglaskom, da sve treba privatizovati, ne samo privrednu sferu, primarnu, nego i javne službe, odnosno društvene službe, kako se sad nazivaju u EU, ne vodeći računa, naravno on je bio vodeći teoretičar privatizacije u to vrijeme i prosto pomodarstvo poznatih ekonomista, a što smo mi u ovom istočnom dijelu, u zemljama tranzicije gotovo slijepo slušali, i kod nas je dolo do radikalne privatizacije, nekontrolisane privatizacije, ne samo u privrednoj sferi nego kada su doneseni zakoni o visokom obrazovanju otvorena je mogućnost privatizacije i u tom sektoru i to veoma, ja bih rekao, liberalno, dakle gotovo u svim oblastima otvorena je mogućnost osnivanja

fakulteta odnosno univerziteta, a da se prethodno nije vodilo o tzv. javnom interesu, opštem dobru. Dakle, to su parametri osnovni kada je u pitanju obrazovanje, da je obrazovanje od primarnog značaja za jednu zajednicu i bez obrazovanja ne može se očekivati progres ni jedne zajednice niti da poluči značajnije rezultate u bilo kojoj oblasti. To je dovelo do davanja dozvola. Ja mislim lično da je tu velika greška nadležnih ministarstava koji su otvorili mogućnost dodjele dozvola za rad, prevashodno privatnim fakultetima, koji nisu ispunjavali ni minimalne uslove. Nisu ispunjavali prevashodno uslove u onim primarnim elementima, primarnim faktorima, to je broj nastavnika, prostorni uslovi i td. Ali, mislim da je prvi element, a to je da ti fakulteti nisu imali odgovarajuću kadrovsku strukturu, odnosno kadrovske resurse.

Nisu utvrđeni kriterijumu ispitivanja, nastavni planovi i programi su preuzimani uglavnom od državnih fakulteta, tako da se obrazovanje pokazalo kao dobar biznis. Ja imam informaciju da u Banja Luci, dva fakulteta su unazad 3-4 mjeseca imali na žiro računu 9-10 miliona KM, a da isti fakulteti nemaju ni približno kritičnu masu koja je potrebna za rad fakulteta, odnosno univerziteta, su imali po 2-3 stalno zaposlena nastavnika, što je apsurd. Ja bih vas samo podsjetio na prethodnu državu u kojoj smo živjeli i način kako su se osnivali fakulteti, odnosno univerziteti gdje su se morali ispunjavati zakonom utvrđene uslove i tek nakon niza filtera, kojeg ste morali proći, dolazilo je do osnivanja fakulteta, odnosno univerziteta. Ovdje je to, ja bih rekao, prihvaćeno na neki način, oprostite na izrazu, šarlatanski, veoma neozbiljno. Očito da političke strukture koje su vodile državne strukture, odnosno entitetske, nisu bile dorasle za vođenje tih institucija, odnosno za sagledavanje da li te institucije imaju uslove za rad. Dakle, najgore stvari su da, ljudi koji izlaze sa tih fakulteta, apsolutno ne raspolažu ni približno sa minimumom znanja, jer kriteriji nisu bazirani prema osnovnom cilju, a to je sticanje znanja, nego, ja bih rekao, biznis. Svjedoci smo toga, vidimo svi, o tome se priča uostalom u gotovo svakom kafiću gdje dođete, ako se somene visoko obrazovanje. I sve to smo mi svi gledali i profesori sa državnih fakulteta, naravno neki su govorili ali nije vrijedilo, a politička elita posebno, sa blagonaklonošću da imamo što veći broj visoko obrazovanih ljudi, formalno pravno da ali sa stvarnim znanjem ne. Naravno da nama nedostaje određen broj kadrova, ako uzmemo u obzir evropske parametre da nemamo, da zaostajemo u tom pogledu, ali to nije razlog da se ubrzanim procedurama, dakle stiče visoka stručna sprema na univerzitetu.

Slučajno, bio sam u Komisiji za izradu Zakona o visokom obrazovanju u RS-u gdje smo u Komisiji predlagali da se ne mogu privatni fakulteti osnivati, recimo u oblasti prava, u oblasti medicine, u oblasti pedagoških nauka. Dakle, to su one oblasti uz dodatne neke koje ste morali ispunjavati, ti fakulteti biti uslov za osnivanje univerziteta svojevremeno. Nije potrebno objašnjavati zašto u oblasti prava, zašto u oblasti pedagoških nauka, zašto u oblasti medicine i td. No, međutim kad se rasprava vodila u Skupštini, onda su se neki profesori univerziteta digli i kažu, molim vas pa ne možete vi ograničiti to su prava naša, sve je na ljudskim pravima, a da ljudi nemaju pojma šta je javna služba, šta je služba od opšteg interesa, šta je služba koja zadovoljava javno dobro.

Dakle, država je ta, odnosno kod nas entiteti koji propisuju koje fakultete će, dakle iz kojih oblasti će dozvoliti osnivanje privatnih fakulteta. Tu se radi o javnom interesu i država zakonom propisuje, dakle koje oblasti mogu pokrивati privatni fakulteti. Ako uzmemo u obzir naše susjedstvo, dakle Hrvatsku, onda nije dozvolila osnivanje fakulteta u oblasti prava, u oblasti medicine, dakle još u nekim oblastima, nego je dozvolila osnivanje tih fakulteta u nekim

marginalnim oblastima, dakle marginalnijim oblastima. Ili da su ti fakulteti, odnosno univerziteti stasali za 2-3 godine, recimo osnuje se privatni fakultet, upiše prve 2 godine i već organizuje odbranu doktorata, magisterij. To su apsurdi. Takve stvari nisu se dešavale ni u Tunguziji. To moramo reći, moramo konstatovati.

Inspeksijske službe, kontrolni organi ništa preduzeli nisu. Ali ja ne bih bio ja da ne kažem još iskrenije neke stvari. Ali gotovo iza svakog privatnog fakulteta stoji politika ili ljudi iz politike. Iks puta sam razgovarao sa šefom inspeksijske službe gdje mi je rekla, ja ništa ne mogu tu i td. Dobro ona može da poštuje zakon, ona to mora, ali dobro takva je klima stvorena i stvari idu dalje. I to je postalo sada normalna stvar. Dakle, normalna stvar je postala da fakulteti rade, nikakva znanja. Istaći ću vam jednu samo stvar za pravnike. Imam jednog prijatelja koji je advokat i primio je tri pripravnika. Jedan pripravnika bio je sa državnog fakulteta, a dva pripravnika bili su sa privatnih fakulteta. I oni su njemu podnosili izvještaj, tu i tamo, šta rade na sudovima, šta je bilo danas na sudu, ovom onom i td. I on je počeo sumnjati u znanje te dvojice i jednom je išao s njima u Sarajevo jer se vodila jedna značajna rasprava. Kad su se zajedno vraćali u Banja Luku, on ih je upitao neke osnovne stvari, oni nisu imali pojma o tome. Dakle, vidite kakva znanja se stiču na određenim, kažem određeni ne treba sve svrstati u isti koš, fakultetima.

Prema tome problemi su veliki. Naravno da bi za promjene odnosno stvaranje nekih pravila igre, kojih bi se svi pridržavali, trebalo mijenjati postojeće propise, a i dobiti političku volju koja bi bila na neki način inicijator koja bi stvarala atmosferu, stvarala klimu za kvalitet, bolji kvalitet visokog obrazovanja, jer sada on je zaista nezadovoljavajući.

Hvala vam lijepo.

NERMINA ZAIMOVIĆ-UZUNOVIĆ

Hvala lijepo profesoru Kuniću.

Ja bih zamolila ministra civilnih poslova Sredoja Novića da se obrati.

SREDOJE NOVIĆ

Uvaženi poslanici, ministri obrazovanja, predstavnici agencija iz oblasti obrazovanja, dame i gospodo.

Ja sam shvatio danas da će ova sala biti premala da primi sve aktere koji će doći da razgovaraju o ovoj problematici i prosto sam se dodatno uplašio kad su rekli da neće biti u plavoj već u bijeloj Sali, a obradovao bih se da je u onoj kontra Sali na prvom sprati, jer čini mi se da je ovo oblast koja upravo zaslužuje da toliko dođe onih koji bi trebali da nam kažu šta je problem visokog obrazovanja, a ne da čekaju šta ćemo im mi reći, šta je problem visokog obrazovanja. To ne vjerujem da ima iko, čast na izuzetke na nivou države, da može identifikovati sve probleme sa čim se visoko obrazovanje susreće, jer ste vi proizvođači, a drugi konzumenti tog visokog obrazovanja. Mi možemo stvoriti neke od uslova i to rekao bih dosta ograničeno sa nivoa BiH, da bi visoko obrazovanje moglo da bude znatno, znatno bolje i u interesu same zemlje i građana ove zemlje.

Imajući u vidu to o čemu sam rekao, ja zaista iskreno podržavam i bio sam, da kažem, obradovan održavanjem ili prijedlogom i podrškom jednoglasnom samog Parlamenta da se danas

održi tematska sjednica o visokom obrazovanju. Pa neće mi zamjeriti i poslanici ako kažem da sam u najmanju ruku očekivao da će dobar broj poslanika i oni biti ovdje. Nije ovo stvar samo Ustavnopravne komisije, to je njoj dato u zadatak. Ova sala treba da da odgovor na mnoga pitanja. Zašto je to tajko? Vjerovatno da smo se svi utopili u političke, politikantske i neke druge odnose u ovoj našoj zemlji.

Meni je jako žao što vam moram reći da je nadležnost Ministarstva civilnih poslova, shodno zakonima koji jesu na nivou BiH, vrlo skromna u oblasti obrazovanja. Mi imamo sektor i moram vam reći do prije par godina u njemu je bilo slovom i brojem troje zaposlenih. Šta se moglo očekivati tu? Ali, valja ići dalje.

Poznato je svima da je potpisivanjem Lisabonske konvencije i pristupanjem cjelovitom procesu, promjenama u evropskoj oblasti visokog obrazovanja septembra 2003. godine u Berlinu, BiH se obavezala da će svoj sistem visokog obrazovanja prilagoditi principima iznesenim u Bolonjskoj deklaraciji iz 1988. godine, te nizu daljih dokumenata kojima su se pokušale provesti suštinske promjene u budućem jedinstvenom prostoru visokog obrazovanja. Osnovni principi bolonjskog procesa, kao što znamo, su između ostalog lakše priznavanje diploma u Ujedinjenoj Evropi, usklađenost sa evropskim sistemom preno sa kredita, mogućnost zapošljavanja nakon 3 godine ili stečene titule bechler, mogućnost proširivanja znanja kombinovanjem studijskih programa, sistema unapređenja i praćenja kvaliteta, lakša mobilnost studenata, nastavnog osoblja i td.

BiH od samog početka pa sve do danas susreće se sa brojnim problemima primjene bolonjskog procesa. Ja imam često običaj da kažem, čini mi se da smo ušli dosta nesprenmi u bolonjski proces, a da nismo obavili prethodno i donijeli prethodno normativne akte koji su bili nužni za bolonjski proces. Nažalost, da je to tačno, evo koliko godina se bolonjski proces u BiH, svi univerziteti primjenjuju, a nemamo Pravilnika o akademskim titulama i zvanjima. I pitam sve vas, sve nas, šta su studenti u BiH svršeni student? Šta je onaj što je završio pravo 4 godine u Sarajevu, kako se on zove u Banja Luci? Šta je u Mostaru i šta je u nekom drugom mjestu? Kakva je tu prohodnost studenata? Bezbroj puta smo molili, znaju rektori evo koji ovdje sjede, da smo to, prvo je to dato da rektori urade taj pravilnik, jer ko Bože moj, bolje može da to uradi no akademska zajednica? Zar to državni službenici treba da urade moji ili neko treći? I nakon 3 godine toga nismo uspjeli uraditi, pa smo preuzeli mi kao resorno ministarstvo, pa čak promijenili zbog toga zakon, da bi imali ovlaštenje da to uradimo. I nove 3 godine ponovo hodamo, kad usaglasimo sa rektorima, na putu su ministri prepreka. Kad usaglasimo s ministrima onda hvala Bogu jave se političari. I eto gdje se mi vrtimo. Hoće li iko u ovom procesu reći, u ime koga i za koga mi radimo na ovim prostorima, na ovim poslovima? Da li mi zaista želimo da svi studenti u BiH imaju prepoznatljiva zvanja, kad završi 3 godine fakulteta da li će se zvati bechler, da li će se zvati list ili će se zvati, ne znam sada da ne izmišljam? Dajte da prepoznamo samo da je to onaj ko je završio 4 godine studija ili 3 godine i da znamo da jest jednako ovo ovom, ovo ovom i da krenemo naprijed. Gotovo da postaje frustrirajuće, koliko puta i zahvaljujem zaista rektorima koji su se odazovali bezbroj puta na moj poziv da sjedimo da dođemo do rješenja, koji su i sami bili dio Komisije. Ali onda tužno je na nekim sastancima čuti kako ljudi rezonuju o nečemu, pa da ne kažem baš tešku riječ.

Podsjetimo se samo koliko godina je trebalo ovoj zemlji da usaglasi Okvirni zakon o visokom obrazovanju? Koliko godina je u latici stajali raznorazni prijedlozi, samoinicijativno pokretanje procesa približavanja evropskom prostoru i obrazovanje od strane akademske zajednice, razuđenost visoko školskih institucija, studijskih programa i td., i td., o čemu je i uvaženi profesor ovdje govorio. I prema odredbama Okvirnog zakona nadležne obrazovne vlasti su za svoje zakone o visokom obrazovanju trebale usaglasiti u roku od 6 mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu. Visokoškolske ustanove trebale su početi s prilagođavanjem studija po ovom zakonu danom stupanja na snagu, a ustrojavanje završiti i organizaciju studija početi provoditi prema odredbama ovog zakona u roku od godinu dana. Proces je trajao znatno duže i nažalost našu, do 29. januara 2013. godine kada je donesen Zakon o visokom obrazovanju Srednjobosanskog kantona.

O čemu mi govorimo? Hajte da budemo malo, žao mi je što kažem nema nas mnogo više ovdje, da pitamo ko je to odgovoran? Ako je Ministarstvo civilnih poslova, ok. Pa i dole u parlamentima sjede oni koji sjede u ovim parlamentima. Mislim političke snage ili stranke i td., gdje je tu odgovornost? Mnogi će reći nismo zakonom propisali sankcije što nije u ovom ili onom kantonu i td. usaglašen zakon. Ako je sve kandžija i batina, a i dalje se otvaraju univerziteti, evo čuli smo fakulteti pod ovim ili onim uslovima. O čemu mi onda govorimo o visokom obrazovanju? Naravno čast onima koji su već i 2-3 puta mijenjali svoje zakone. Ne da su ga prilagođavali ili usaglašavali sa Okvirnim zakonom, već su oni daleko otišli već ispred Okvirnog zakona, jer ih je život natjerao da idu dalje i to je dobro. Kamo puste sreće da su svi krenuli u tom pravcu. Ali imate jedan drugi problem, upravo iz tih sredina koji nisu donijeli bili zakone, imali smo brojne inicijative da se mijenja Okvirni zakon. Kako mijenjati nešto, na bazi čega, kad nisu ni taj zakon uspjeli da donesu i implementiraju. Pa valjda moramo ispoštovati minimum onog što imamo pa da kažemo šta ne valja, šta je neprovodivo, šta treba promijeniti. Ja sam za taj princip. A ne donesemo ovdje zakon i nakon mjesec ili pet ili godinu kažemo nećemo ga primjenjivati neka njega, a mi ćemo hajmo mi mijenjati. Eto je jedan oportunitizam, da ne kažem i malo težu riječ u vezi sa tim. Je li to ovo o čemu profesor govori biznis, je li to da se novac uzima ili nije, nije na meni da dajem i konačan odgovor.

Dakle, tek nakon šest godina od donošenja Okvirnog zakona BiH može da kaže da je uspostavila okvir, pravni okvir za visoko obrazovanje na cijeloj teritoriji. Šest godina mi putujemo po Evropi, šest godina smo mi mnogi na konferencijama evropskim i svjetskim, šest godina ne znam šta da kažem u ime zemlje u čije nastupam na konferencijama, šest godina ne mogu da dobijem ni od koga stav zašto taj kanton ili neko ne donosi zakon, ni od kog, ni obrazovnih ni neobrazovnih vlasti. Od političara, hvala Bogu nisam ni tražio a mislim da i, a možda bi i prije dobio nego što sam čekao možda nisam ni trebao.

Dakle, šta hoću da kažem dodatno? Općenito uzevši, stoji tvrdnja da se u kantonalni i entitetski zavodi o visokom obrazovanju usklađeni sad sa zakonom, ali još uvijek postoje značajne razlike koje uglavnom proizilaze iz nepotpune implementacije Okvirnog zakona na tim nivoima. Sad ako budemo čekali još šest godina da se on u potpunosti implementiraju, mi ćemo zaista biti u problemima. Ko će sjediti tada u sudovima, tužilaštvima, klupama i donositi odluke u ime građana BiH? Koji je to nivo, fondus znanja svakog od nas? I nisu to krivi mladi ljudi, niko od njih ko je dobio diplomu a nije stekao znanje, ja ne mogu kriviti njih. Linija manjeg otpora je uvijek prisutna u svakom od nas. Nekako imam osjećaj kod mnogih da je ovo period u kojem se ide, ne da se

stekne znanje već da se stekne diploma. E sticanje znanja je težak, mukotrpan put i ne stekne ga svak, a sticanje diplome, čini mi se da je obrnuto, pa ko može, može.

Dalja ova harmonizacija kantonalnih zakona i entitetskih, naravno, je ključna. Naizgled kad gledate zakone mi ih analiziramo. Oni su ko mala razlika. Ali uzimajući u obzir složen upravljački lanac imaju značajne i dugotrajne efekte na reformu visokog obrazovanja. Ja sam se prosto, a kako da kažem blagu riječ, prenerazio kad su mi rektori rekli, kakav je odnos vlasti u nekim sredinama prema rektorima i univerzitetima u tim sredinama. To je gotovo nevjerovatno. I na koji način se tretiraju oni. Vjerovatno nismo svi isti, ali isto tako mora se voditi računa šta mi to činimo.

Mi smo spremni i dalje kao resorno ministarstvo, istina u okviru svog mandata da se proces reforme visokog obrazovanja ubrza, da se provodi. Spremni smo da pomognemo onoliko koliko to uopšte mi možemo. Čini mi se da, još jedan recimo primjer ne od naše neodgovornosti, kad tražite od kantona i entiteta ili u nekim segmentima ponekad, i ne znam od koga tražimo jer je to tako regulisano i na nivou Federacije što je još komplikovanije kad tražite nešto, pa smo mi potpisali u okviru CEPUS-a da će BiH davati 100 stipendija. Od toga, ne znam, recimo RS 40-50, Federacija 50-60 uglavnom, i mora se to poštovati. Morate redovno plaćati te studente, jer je to razmjena studenata, profesora razmjena iz inostranstva. I mi dođemo u situaciju da po 3-4 mjeseca, ne plaćaju se stipendije. Zamislite sada kad dođe student iz Beča, Francuske profesor, i koji ne može da dobije platu 3-4 mjeseca i kad mi urgiramo kao resorno Ministarstvo, pa makar 5 puta, pa kaže polako, nismo još u budžetu to završili, kao da sada neko razumije šta je naš budžet, a ne njihov.

Mislim da posebno izgradnja i dosljedna primjena sistema osiguranja kvaliteta je ključna u visokom obrazovanju, kako na javnim tako i na privatnim visokoškolskim ustanovama i to je jedini garant da će naše diplome biti kvalitetne i priznate unutar cijelog evropskog prostora visokog obrazovanja. Napominjem i potrebu izgradnje i provođenja kvalifikacijskog okvira u BiH za sve nivoe vrste obrazovanja koji bi trebalo doprinijeti lakšoj i većoj mobilnosti studenata, radne snage, ali i većoj transparentnosti i povjerenju u kvalifikaciji iz BiH. Ukoliko zaista se ne uhvatimo u koštac sa svim tim, onda mislim da smo u ozbiljnim problemima. Ja mislim da i političke partije, koje postoje u BiH, morale bi prvo i unutar njih provest se javna rasprava, kako i šta želimo od dna do vrha, pa da kažemo šta je to što mi uopšte hoćemo. Morale bi se provesti javne rasprave i u kantonima i entitetima i da dobijemo šta je to što treba eventualno još dodatno mijenjati i uspostavljati pravni okvir. Ali kakav god bio pravni okvir bez kvaliteta nema napretka, u to sam siguran.

Hvala vam, izvinjavam se na malo dužem vremenu.

NERMINA ZAIMOVIĆ-UZUNOVIĆ

Hvala Vam gospodine ministre. .../nije uključen mikrofoni/

_____ (?)

Sve vas srdačno pozdravljam s jednakim poštovanjem, veselim se što sam ovdje s vama, bez obzira što je tema ovakva kakva jeste i dobro je da jeste i nadam se da će još biti i na drugim mjestima. Zahvaljujem na pozivu.

Ovdje mogu jednostavno se složiti sa svojim prethodnicima, nije da nismo ništa učinili. Učinili smo da smo došli do ovog stanja i da zaista manje-više možemo se složiti sa dijagnozom stanja u visokom obrazovanju u BiH. Ali isto tako svjesni i ja i vi da prošlost ne možemo promijeniti. Što možemo učiniti u budućnosti? Ovo može izgledati kao demagogija ili nekakvo dodvoravanje. Stanje u visokom obrazovanju u BiH nimalo nije dobro, općenito obrazovanje, ako hoćete sve vertikale, evo riječ je o visokom obrazovanju. Svi mi dobro znamo da je naša zemlja BiH pristupila Bolonjskoj deklaraciji poodavno, čuli smo od naših prethodnika. Što je bila nakana? Pa nakana je da da jednostavno se priključimo u konačnici evropskom visokoobrazovnom istraživačkom prostoru, da budemo dio te obitelji, da harmoniziramo naše nastavne planove i programe, ali i stjecanjem svojih znanja, vještina, kompetencija koje se, da tako kažem, verificiraju onom našom diplomom, da su naši studenti svršeni i prepoznati sa tim diljem i u svojoj domovini, u svojoj zemlji BiH, da jednako tako gdje god budu bili u cjelokupnom tom evropskom prostoru visokog obrazovanja. Mi to znamo.

Međutim, treba znati i to da preobrazba visokog obrazovanja ili reforma visokog obrazovanja na bolonjskim principima u konačnici nije ništa drugo već stvaranje i te kako dobre infrastrukture za tranziciju bosanskohercegovačkog društva. Mi znamo da je model visokog obrazovanja, visokoobrazovnih ustanova u BiH, tradicionalan, utemelje, još primjeren industrijskom društvu i da ne može odgovoriti izazovima budućnosti. Mi trebamo visokoobrazovanje budućnosti. Mi trebamo model visokoobrazovnih ustanova, integrirani model, model što su naši susjedi ili tamo gdje želimo biti, evropske zemlje poodavno rade. Integrirano sveučilište, racionalno, funkcionalno koje će odgovoriti izazovima vremena i ovo društvo bosanskohercegovačko učiniti boljim i sretnijim. Ma koje društvo? I rođenu i nerođenu djecu, da ih mi ne čuvamo samo na visokoobrazovanim ustanovama, da im bez imalo stida, etike i morala dajemo diplome, pa ... ako je čega nismo mi od toga, a da onda budu samo sretni kad im aplaudiramo i njihovi roditelji su lažno sretni, i oni su lažno sretni, mi smo lažno sretni, jer smo ih samo čuvali, podijelili im diplome, oni posla nemaju. O čemu je riječ? Nismo harmonizirali visoko obrazovanje, pa sve je vertikale obrazovanja sa potrebama gospodarstva, s potrebama života. I to svi znamo. Ko će to provesti? Ne može to provesti samo visokoobrazovne ustanove. Ne mogu to provesti ni vlade. Ne mogu to provesti ni nadležna ministarstva. Svi to možemo u partnerskom, koordinirajućem odnosu, u dobroj suradnji, u dijalogu, toleranciji, pa neka je i decibilima podignuta, možemo to učiniti. Tome treba prethoditi politička volja. Ne samo volja, politička odluka i volja da se to provede.

Je li moguće? Je li moguće, toliko je strategija u ovoj zemlji urađeno, iz koje čega, pa i obrazovanja. Bit ću slobodan, jel se ovo snima ma nek se snima i treba da se snima. O strategijama govore upravo oni koji ne znaju što je strategija. Jadna je zemlja koja nema izrađene svoje strategije. To je polazište, srce i središte definiranih ciljeva kamo treba stići i što treba učiniti i tko to treba učiniti. Sticajem okolnosti se tim bavim. I stat ću ovdje. Nemamo mi to. Imamo mi izrađenih i naplaćenih strategija koliko god hoćete. To je polazište što treba učiniti i kamo treba stići. Tamo se lijepo preciziraju ciljevi što treba učiniti. Ciljevi se dalje razrađuju na zadaće koje treba učiniti, tko ih treba učiniti i kada ih treba učiniti i zašto ih treba učiniti. Znači, nemamo ni strategijske planove. Ma koje planove strategijske, koje operativne planove, koje zadaće? Nemamo.

Dragi prijatelji, kazao sam na početku, prošlost ne možemo promijeniti, ali možemo povući pouke. Iz ove naše prošlosti vidimo da je dijagnoza stanja takva da traži hitno lijek. Taj lijek treba donijeti kroz ove dokumente, pozvati u partnerskom odnosu i na više mjesta uz političku volju sve aktere, ne samo ministarstva nadležna, visokoobrazovne ustanove, agenciju, naše Ministarstvo civilnih poslova na razini države i sva druga ministarstva. Ma koja im je uloga, bila ona nadležna ili koordinirajuća? Često puta svi vole da kažu, ti mi nisi nadležna, ovaj je nadležan, ti si meni i tako redom. Svi smo mi važni u kotačiću, samo trebamo ispunjavati upravo one zakonske odredbe koje pišu tamo. Ne može neko ako je koordinirajući preuzeti ovlasti da je nadležan, a nije nadležan. I nećemo o tome o tome mi dosta dobro znamo. Vrlo otvoreno, časno i korektno treba surađivati. Svi su nama u ovom lancu potrebni, ne samo ministarstva i mi. Potrebni su nam i ministarstva i visokoobrazovane ustanove, ali i druga infrastruktura. A ja ću vam kazati sve kolika, ne samo akademska javnost, trebaju znati roditelji, i mi smo roditelji, roditelji naše djece i javnost, jednako tako moramo svi u tome participirati. Ja ne sumnjam da mi to ne možemo. Ne treba sve ni u medije iznositi, ali se mora u najužem krugu, od vrha do dna, dogovoriti, zaista krenuti. Nije da mi ne znamo korake, itekako, teško je u zemlji ovakvoj kakvoj jeste, ali ona je naša, mi ćemo živjeti u njoj, ali se može to ako se hoće.

Evo na sveučilištu iz kojeg dolazim, doslovice intenzivno u posljednje godinu dvije dana, doslovice ne poznajem ni jedan dan bez 18 sati rada. Strategiju smo donijeli i to je na javnoj raspravi, do mikrodetalja se zna što treba činiti i kako raditi, ali ne ide lako, otpora ima. Evo provodimo izbore. Integrirani model je nastao, ali nije lako, treba korak po korak to provoditi. I mi onda i to ne znamo. Uložili ste puno novca, međunarodna zajednica čak i ne znam što, u smjernice. Napravili smo tri koraka pretvaranja tradicionalnog sveučilišta u integrirano, prvi, drugi, treći. Razradili smo metodologiju. Napravili smo točno što treba raditi. Strategiju, strateško upravljanje, upravljanje ljudskim resursima, finansijski menadžment, rukovođenje, kvaliteta. Ma ne da je zadnja, ma kvaliteta vam je sve, a sve je ništa bez kvalitete. Uzalud nam svi trudovi ukoliko ne postignemo kvalitetu. Jedna kvaliteta je zadovoljstvo koje nam pruža ili neki proizvod ili usluga. Naš je proizvod, dobro je ministar kazao, mi smo ti koji dajemo te diplome, ne daju ministri. Ali isto tako nadzor, ne može činiti svatko ko šta hoće. U normalnim uslovima, pa znaju se pravila, zna ko to nadzire a imaju i sankcije za to.

Stoga dragi prijatelji nikad nije kasno, kasno je ako se ne čini. Vrlo jasno, svaka zemlja u tranziciji nosi muke, BiH na poseban način. Da je laka ne bi ovako se svi zabavili oko nje. Ali možemo, imamo u našem okruženju jasnu metodologiju i korake, pa ono što nam Bože moj dragi odgovara uzet ćemo, što nam ne odgovara prilagodit ćemo nama. Prema tome, dobro se zna što ko treba uraditi. Ali ja bih molio jedno da svi na mjestima, ovom i na nekom drugom, jednostavno podignemo to na razini i postigne se apsolutni konsenzus oko toga da ne može ići naprijed bosanskohercegovačko društvo ni gospodarske ni negospodarske djelatnosti. Ne mogu ići ukoliko nemaju dobro i kvalitetno obrazovanje i to cijelu vertikalnu od predškolskog, osnovnog, srednjeg i visokog. Ma nismo mi za odgoj, djeca se odgajaju negdje ranije, a ne na visokoobrazovnim ustanovama. O novcu neću da razgovaram. Novca ima, ali ga treba, ima i nema. Ali isto tako trebamo kazati jasno da ova reforma, pored toga svega što možemo u partnerskom odnosu provesti, možemo i mi, nadležna ministarstva i sva ova infrastruktura. Dragi prijatelji, ali ovako zahtjeva posao, oni koji su to provodili, traži dodatna sredstva. Ne dodatna sredstva da ih međusobno podijelimo za neke strategije i neke knjige, nema novca, reformu nismo proveli, već da sa odgovornošću dodatna sredstva stavimo u funkciju provedbe reforme visokog obrazovanja i

stvorimo infrastrukturu bosanskohercegovačkom društvu da krene naprijed i da učinimo ljude sretnim i zadovoljnijim da se više zapošljavaju i da proizvodimo kvalifikacije koje su potrebne našem društvu. Kad smo ti mi sjeli i harmonizirali naše nastavne planove i programe s potrebama našeg okruženja s gospodarstvenicima? Pa nema bez tog ništa. Ili uzmimo druge naše nastavne planove i programe, ne samo sa gospodarstvom, nije to lako, ne možete to preko noći napraviti. Ne može se napraviti ni za godinu, dvije, ali je bitno odabrati pravi put i da ne idemo više stranputicom.

Ja ću ovdje stati. Iskreno me veseli što ste me pozvali i što sam ovdje, uvijek dođem kad mogu, ali ja osobno ako ne mogu pošaljem nekog drugog. Ali isto tako ima prijepora, ministar je lijepo kazao, oko pravilnika i tako redom. Dragi prijatelji zar trebamo izmišljati toplu vodu. Mi moramo to, htjeli ili ne htjeli, uskladiti sa okruženjem. Nitko nema pravo rođenoj, ponovit ću, i nerođenoj djeci, sadašnjim i budućim studentima, onemogućiti u ... slobode da, kako se to kaže, pokretljivost, mobilnost, da idu tamo kamo žele. Dajmo učinimo da ne idu, da budu sretni i ovdje s tim. Mi moramo zvanja uskladiti sa našim okruženjem, a ne da nam mašu, šta si ti ovo dao, ovo nema nigdje. A vrlo dobro su propisana zvanja i znanja u našem okruženju i u evropskoj obitelji tamo gdje želimo biti dio nje. Nećemo mi otići ni iz Sarajeva, ni iz Banja Luke, ni iz Mostara i Tuzle i tako redom.

Duboko uvjeren da ništa nisam novo rekao, mi ovdje većina nas, poznati smo iz ovih i onih susreta, dobro i debelo znamo dijagnozu stanja. Poruka je, krajnje je vrijeme da se krene i to sinhronizirano, harmonizirano, koordinirano u stvaranje onog što nismo stvorili, infrastrukture, zakonski okviri evo stigli su. Iza zakonskih okvira idu podzakonski akti, ali treba staviti u punu funkciju našu Agenciju o visokom obrazovanju i osiguranju kvaliteta kad iščitajte koja je njena zadaća vrlo važna. Da je ona u funkciji, sam sam tamo, inzistiram, činim koliko mogu sa svojim kolegama ima ih i tu. Akreditacija i licenciranje, pa nama se događa u kantonima i županijama, kako god hoćete, je li moguće da preko noći neki ministar i predsjednik vlade izda odobrenje da otvori na ledini, eh molim vas, malo mu fakultet on otvori sveučilište i štanca diplome. I što ćemo, sutra će naši studenti izići i oni imaju diplomu, brchrl, master nije bitno, i on ima tu diplomu, a to nismo regulirali. Regulirati odnos između privatnih sveučilišta i javnih, državnih sveučilišta se treba. Pitali su me jednom, nije ovo poruka da nema privatne inicijative, naprotiv podržavam privatnu inicijativu, nek rastu i cvjetaju privatna sveučilišta i trebaju, ali pod istim uvjetima i kriterijima kao i javna sveučilišta. Ma rijeka ne bi tekla da nema razlike u razmjeni. Društvo ne može napredovati jer nema razlike u razmjeni. Struja električna ne teče ako nema razlika. Razlike napravimo konkurentski ambijent, ko će biti kvalitetniji, brži i bolji, da se otimaju, idem ja studirati ovdje jer je na tom sveučilištu, na toj visokoobrazovnoj ustanovi je priznata i poznata diploma pa ću ja tamo ići. Mi pomalo prelazimo tamo, ma hoćete završiti šta god hoćete ja imam prijatelja kao i vi. Ma neće mi rođeni brat da zaposli dijete, kaže on ti ne zna ništa ko će to meni, neću ja ići staviti ga u računovodstvo u finansije ne zna ni završno izvješće napraviti hoću li ja u zatvor ići. Staviti pravnika nikad mi nije problem pravnik. Nije mi problem riješio. Ja mu dao jedan on stvorio tri. Valjda je to filozofija kod pravnika da, nemojte mi zamjeriti molim vas ja nisam pravnik, ali moram ovo reći, umjesto jednog problema on stvori tri, kao da ima 10 odvjjetničkih ureda da im napravi posla.

Pobijedit će, ministre hvala Vam, na koncu htjeli ili ne htjeli priznati, pobijedit će kvaliteta. Kvaliteta je sve, sve je ništa bez kvalitete. U partnerskom odnosu mi sa visokoobrazovnim

ustanovama, sa našim ministarstvima, agencijama, apsolutnom potporom, ja mislim da, ne sumnjam da neće doteći mudrosti našim političkim vođama sadašnjim i budućim, da neće prepoznati i dati vjetar u leđa reformi visokog obrazovanja dodatni. Ja to ne sumnjam, oni to znaju i hoće, ali vjerovatno oni znaju što ja ne znam i vi. Oni znaju trenutak kad će to uraditi.

Hvala vam.

NERMINA ZAIMOVIĆ-UZUNOVIĆ

Hvala lijepo.

Ja bih molila naredne koji izađu da se predstave zbog stenograma koji će biti pravljen.

Ja bih sad, pošto hoće preko reda rektor Zeničkog univerziteta da se u ime rektorske konferencije obrati, evo preko reda mu dajem, a gospodin Anić je sljedeći.

SABAHUDIN EKINOVIĆ

Dakle pozdravljam sve. Sabahudin Ekinović, rektor Univerziteta u Zenici i u ovoj 2013. godini predsjednik Rektorske konferencije.

Ja sam želio prije svega da na neki način u izlaganju budem konkretan i da na konkretnije stvari kažem i dobro je bilo što je i ministar Nović već neke stvari naglasio, ali želim da kažem dakle, šta Rektorska konferencija u ovom vremenu, bar na neki način gdje sam odgovoran za rad Rektorske konferencije je poduzela u vezi stvari koje su vezane za probleme visokog obrazovanja.

Prvo, primjetili smo da ima takva neusaglašenost zakonskih rješenja sa Okvirnim zakonom o visokom obrazovanju, ja sam i u medijima izjavio da se radi o različitim državama. Dakle, mogu vam to navesti na primjeru samo jedne stvari od dvije važne koje smo mi akceptirali na Rektorskoj konferenciji. To je institucionalna autonomija i finansijska autonomija. Vrlo je interesantno ne slučajno, ništa se ne dešava slučajno, da ako neki univerzitet ima više institucionalne, ima manje finansijske i obrnuto. Zakoni koji su donešeni najviše na nivou kantona su u početnim varijantama bili bliže rješenjima Okvirnog zakona, nego što su sada, jer su u međuvremenu doživljavali izmjene. Većina je izmjenjenih zakona udaljila se od Okvirnog zakona.

Samo jedan primjer, i kazat ću šta to Rektorska konferencija želi da uradi u naredno neko vrijeme, zajedno sa Ministarstvom civilnih poslova po tom pitanju. Dakle, imamo rješenja potpune disperzije u finansijskom dijelu, da na Univerzitetu u Sarajevu imamo koliko fakulteta, toliko komercijalnih računa. Jedno rješenje. Drugo rješenje, u RS-u imamo rješenje trezorskog poslovanja, gdje je za vlastiti prihod obezbjeđena efikasnost kroz posebnu stavku- podračun. Efikasno, brzo se troši kad treba, drugo rješenje. Imamo treće rješenje, Bihać, Tuzla, Zenica, negdje približno rigidan, krut sistem trezorski gdje je vlastiti prihod javni prihod. Ako zaradite više nego što je planirano, što bi kazao narod, pojela maca. Dakle, treći sistem. Četvrti sistem, Mostar, grant jednom univerzitetu i drugom, grant. Ja ne znam zaista kako i oni opstaju. A onda imaju unutar različita rješenja.

Dakle, molim vas, evo možemo li zaključiti da se ovdje ne radi o jednom zakonu. Po ovom pitanju univerziteti su bili zaduženi, zapravo na raspravi Rektorske konferencije ja sam bio lično

zadužen da sa ministrom Novićem organiziramo sastanak, gdje ćemo iznijeti te stvari. Zaključak tog sastanka je da univerziteti po svom viđenju daju primjedbe na zakonska rješenja u odnosu na Okvirni zakon. Primjedbe su sakupljene, poslate u Ministarstvo civilnih poslova. Ja ministre očekujem da ćemo, ja se nadam, vrlo brzo imati ono što je bio zaključak tog sastanka, da se to uokviri i da na Parlamentarnu skupštinu i da se imenom i prezimenom kaže – univerzitet ili kanton taj i taj, ima to rješenje, suprotno Okvirnom zakonu. Ako se kaže da ima nešto tako, a ovdje je baš drukčije, kako to drukčije kvalifikovati nego nije usaglašeno sa Okvirnim zakonom. Vrijeme je da pođemo prozivati tako. Ja mislim da bi to bila dobra stvar.

I druga stvar koja je pokrenuta na Rektorskoj konferenciji i zato sam pokušao da se odmah javim, da na neki način prezentiram ovdje, bilo bi dobro za informaciju u tom smislu šta Rektorska konferencija pokušava da uradi, mada ima primjedbi, zar to postoji, zar ima rektorska konferencija itd. Mi smo mislili da je to prije Dom naroda nego što je Rektorska konferencija, ali nema veze. Rektorska konferencija koja donese odluku, donese jednoglasno odluku. Po ovim pitanjima je donešena odluka jednoglasno. Znači, akreditiranje, mi smo registrirali da je Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta, uradila procedure itd. Tu sada mogu kazati iz druge pozicije, zato što sam bio član Upravnog odbora te Agencije, gdje smo donijeli Status, ovo, ono, itd. U RS-u je formirana Agencija koja u neko doba u proceduri treba dobiti saglasnost, mišljenje od državne agencije. Definisano je obrazovne vlasti naprave pravilnik o tome. I u tom smislu, na Rektorskoj konferenciji, mi smo kazali da ono sve što je do obrazovnih vlasti, da naprave u proceduri, da to bude lakše.

A moram se sada prebaciti na poziciju rektora univerziteta, gdje se naš zahtjev, izvinjavam se na izrazu kiseli dvije godine, zato što se ne može imenovati sekretar komisije. Tehnička osoba koja saziva sjednicu, vodi zapisnik, zna malo engleski i ovo. I ja ću otvoreno kazati, tu se ispostavilo da direktor Agencije ima uslovno rečeno, takvu komunikaciju sa zamjenicima, gdje je on sa zamjenicima, ja ću sada kazati svoje lično mišljenje, jedino nemaju pravo pozivanja na vitalni nacionalni interes. To je trivijalna stvar, sekretar komisije. Dakle, ja razgovarao sa svojim ministrom, da u proceduri kaže, imenuj ti sekretara. Ko, da ima visoku stručnu spremu, da zna engleski jezik, da nema sukob interesa sa tim poslom i završena priča. Zašto mi trebamo čekati dvije godine? Zato što nema saglasnosti da se imenuje sekretar komisije.

Dakle, u ovom kontekstu, ovo bi pitanje trebalo riješiti. Molim vas, mi svi znamo međusobno ko je dobar, ko je manje dobar, ko je loš. Mi to znamo. Od formalnih stvari, ništa se neće popraviti kod lošega i dobar što nije dobio formalnu stvar, neće biti lošiji. Dakle, to su formalnosti. Tako da sam ja jednom rezigniranu kazao, i ne treba mi ta akreditacija. Mi smo i sveučilište napravili to, sa EUA. Ne treba nam uopšte. Najednom je važno je li piše .... na diplomi a stalno govorimo da, ma pusti diplomu, kad odeš ..., pa on te vidi kako radiš, pusti diplomu. Sve je to uredu. Dakle, i formalne stvari, ovo govorim sa aspekta dvije stvari koje smo mi pokrenuli na Rektorskoj konferenciji. Ja se nadam da ćemo završiti stvar do kraja u smislu da identificiramo koji to elementi zakona nisu usaglašeni sa Okvirnim i da ćemo akreditiranjem onih univerziteta koji žele to uraditi direktno preko Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranja kvaliteta BiH, da to urade. Da se te formalne stvari eliminiiraju.

I dozvolite mi samo nekoliko riječi dakle, sa druge pozicije to je naravno, jaj ću se složiti sa uvodnim izlaganjima itd. da apsurd bude još veći, tek je nedavno kanton koji ima šest univerziteta,

donio Zakon o visokom obrazovanju, nedavno. Pa ima li iko u državi da kaže da je to nezakonito? Daba što mi govorimo. I slažem se da imaju neki studijski programi od državnog interesa. Pa ne možete prepustiti sada tamo neko da izgrađuje svoj sistem i da drži studij medicine. To je opasno. To je vrlo opasno. Ali, i ovo je suština. Mi danas po nekim procjenama imamo 15 hiljada studenata na studijskim ... prava u BiH. Studiraju na 10-15-tak mjestu, možda i više. Ovo je suština. Od tih 15 hiljada studenata, njih 4 hiljade je u prvoj godini. Svaki fakultet privatni i javni i ma u prvoj godini rimsko pravo, imamo tri profesora rimskog prava u BiH. 4 hiljade studenata na njih trojicu. Dva su rješenja. Treba biti deset profesora rimskog prava, po 400 studenata. To je puna kapa. Profesori koji rade, znaju šta je 400 studenata. Dva rješenja, na jednom mjestu, na 15 hiljada kvadrata, studira 15 hiljada studenata i ima 10 profesora rimskog prava. Košta isko kao na 15 mjestu sa po hiljadu kvadrata prostora, kao obezbjeđenje i sa 10 profesora rimskog prava. Dakle, to je sasvim svejedno. Možda je ovo bolje drugo, radi konkurencije, zdrave konkurencije.

Tako da, molim vas, ovdje oko privatnih, ja pošto sam često otvoren, volio bih da sam sebe zaustavim, da ne idem dalje. Jer, neke stvari su toliko očito vidljive. Studijski program u tri ili četiri godine, košta između 350 i 400 hiljada maraka. To se da lako izračunati, na društvenim naukama. Hiljadu studenata je od prilike kapacitet na četverogodišnjem prvom ciklusu, puta hiljadu eura, 2 hiljade maraka. To vam je 2 miliona. Ti ljudi su postali moćni, da su nam počeli upravljati ovim sistemom. Jer od svakog studijskog programa, nakon četiri godine imaju ostataka milion ipo. A mi, javni univerziteti, moramo da formiramo čak komisije matičara kada hoćemo novi studijski program. Katastrofa.

Što se tiče strategije, naravno to, i neuspješna reforma, ja se slažem da je reforma samo u segmentima papirologije završena. Zato što je tako od početka i planirana i urađena. Ovo je jedina reforma koja nije finansijski praćena. Reforma pravosuđa je koštala koliko milijardi i još uvijek košta. Reforma ovoga, toliko. Ovo je jedina reforma koja nije koštala ništa, nego pogotovo rektori javnih univerziteta nisu prvi među jednakim, nego virtuozi među jednakim. Ako to nisi, ne možeš opstati. Jednostavno je to tako.

Zato smatram da usaglašnjem ovih zakonskih rješenja i ako se radi strategija, mora se donijeti definitivno, mi smo čak preračunavali. To je bilo negdje 800 miliona maraka, javni univerziteti trebaju za reformu. Dakle, mi sve na papirima znamo. Dođu nam stranci, naprave nam ovaj, onaj, treći, peti i deseti tempus, sve mi to znamo, i izlaz, rezultat je jedan materijal, sve mi to znamo, samo ne možemo provesti zato što nemamo zakonsko rješenje. Iz više razloga. Da se ostavi prostor za privatni sektor koji je pod političkim uticajem i drugo, da se na neki način obezbjedi kontrola. Misli se na to.

Molim vas da ovaj, samo još oko pravilnika, oko zvanja. Ja sam zadni put kada smo bili na sastanku sa ministrom Novićem, koji je imao zadatak da to usaglasi, mi smo svi završili sastanak sa ubjeđenjem da je stvar usaglašena. To je ono bilo, rektori pa ministri, pa sada fluidno vlast ili politika, ne da to. Ja ne znam o čemu se radi, ali je sasvim svejedno. Prvi put mi opisujemo naša zvanja kroz dodatke diplomi. Šta god pisalo na diplomi, tu je ministar u pravu. Bitno je šta piše i u dodatku i šta taj zna. Da li je to tri ili četiri godine, prvi ciklus. Molim vas i to je zakon jasan. Neki idu dotle da kažu, oni koji su objeručke prihvatili bolonju, uzeli su formulu 3+2 a oni koji se nećkaju, kod njih je 4+1. Hvala lijepo, mi ćemo se nećkati i dalje. Dakle, tu opšte nije sporno je li, ali je ovo bitno mi trebamo doći na nivo da završenici drugog ciklusa kako god ga zvali, magistar

toga ili diplomirani toga, se prvi put javlja na birou, na tržištu rada. U nas je još uvijek 90% završenika prvog ciklusa ide na tržište rada, a samo 10, teži se kako to Evropa kaže ..... dakle da bude društvo zasnovano na znanju, a to podrazumjeva da se obrazovaniji pojavljuju na tržištu. I mi onda napravimo analizu u Zeničko-Dobojskom kantonu, to bi preporučio i ostalim univerzitetima, da naprave u tom kontekstu, da pomognu obrazovnim vlastima i onima koji u skupštinskim klupama donose odluke, vrlo krucijalne odluke o visokom obrazovanju. A to je, tada 2.500 ljudi sa visokom stručnom spremom, oni koji imaju diplomu koja se može dobiti i na Univerzitetu u Zenici, njih 1.700. Od tih 1.700 ni 700 s našom diplomom. A njih 1.000 sa istim diplomama a došli sa drugih univerziteta. O čemu pričamo? A meni kaže da trebam voditi upisnu politiku na način da, pazite sada ovo, ukinem studijski program. Ne otvaraju se studijski programi da se ukidaju, ima drugih načina.

Dakle, molim vas, ovo je vrlo važno da napravimo odnos, moj poziv, odnos između onih koji imaju diplome sa javnih univerziteta i privatnih. Da vidimo, mi znamo koliki je odnos studenata sada koji studiraju, ali da vidimo koliko je završenika. To je vrlo važno. Ali nećemo ići u tom kontekstu, 80% onih koji su upisali privatne fakultete, završili su. Jest im dobra prolaznost. To je sve, osim studija. To nije ništa i studij sigurno. Dakle, da vidimo kakav je odnos u tome. Jer, ako je na javnom univerzitetu 1.000 maraka i osnivaču puno za školarinu, mladi ljudi ovako razmišljaju, neki, ali Bogami sve je više tih, moram dati 1.000 maraka školarine kao samofinansirajući na javnom, moram učiti, idem tamo dati 2.000 ali zato završavam. Katastrofalna je situacija. Da, sve je više mladih ljudi koji žele da dođu do papira, ostalo će baba riješiti. Jer, od 10 koji se zapošljavaju, mi smo i to istraživali, 2 onako preko konkursa, 8 preko veze. I ne možemo graditi zaključke na osnovu pojedinačnog, ovaj je dobar, ona je dobar. Ima jedna neumoljiva statistika koja kaže, od 10 rektora, 2 izvrsna, 2 ne valjaju, 6 prosjek. Od 10 pekara, 2 izvrsna, 2 ne valjaju, 6 prosjek. I tako je u svemu, tako je i sa studentima.

Hvala lijepo.

NERMINA ZAIMOVIĆ-UZUNOVIĆ

Hvala kolega Ekinoviću.

Evo, čuli smo konkretne prijedloge i zapažanja. Jedna napomena, 2010.godine, na univerzitetima u BiH diplomiralo je 18.177 studenata, 2003.godine, dakle sedam godina prije tog, broj je bio tri puta manji, bio je 6.039. U međuvremenu nam se desila kriza, a broj studenata je porastao a budžeti su došli, budžeti su pali. Dakle, nemojte da pričamo o tome kako nam nedostaje i hvala vam što ne pričamo, što ste shvatili poruku, odnosno osnovni cilj ove tematske sjednice.

Ja bih sada zamolila gospodina Nanića, direktora Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta, da on izloži svoju diskusiju.

HUSEIN NANIĆ

Evo prije svega, dozvolite da se zahvalim na organiziranju današnje javne rasprave, na inicijativi i cijenim da je zaista jako korisna. Nažalost, dijelim razočarenje, ovo što je ovdje već kazano vezano za broj prisutnih. Čini mi se da je upravo najmanje onih koji su, najdirektnije donose odluke, obezbjeđuju pravni okvir za funkcionisanje onoga o čemu danas govorimo.

Na početku da kažem da je ovdje u ime Agencije, znači mi smo u kompletnom sastavu, sa mnom su i novoizabrana dva zamjenika i prilika je da i čuju odmah na početku svog mandata, određene probleme, dileme itd. i cijenili smo da je potrebno da u punom kapacitetu budemo prisutni ovdje, kako bi mogli aktivno učestvovati, diskutovati i ponuditi određene zaključke.

Ono što mi danas imamo, slika visokog obrazovanja u BiH, ne ponavljajući već stvari koje su iznešene, sa današnjim danom u ovoj godini, ima u BiH, znači 45 visokoškolskih ustanova koje imaju dozvole za rad i pravno funkcionišu, znači potpuno legalno, legitimno i proizvode ono što smo već imali priliku čuti. Od njih 25 univerziteta, 20 visokih škola, 21-21, 21 u RS-u i 21 u Federaciji, 2 odnosno 3 visokoškolske ustanove u Brčko Distriktu, 1.200 studijskih programa na tim visokoškolskim ustanovama. Upisano 122.000 studenata, 80% na javnim univerzitetima, javnim visokoškolskim ustanovama, 20% na privatnim. I, onda i neki zaključci možemo vidjeti gdje je veća možda i odgovornost ili veća mogućnost priče, kritike itd. Diplomiralo u prošloj godini 18.000, kao što je već pomenuto, 2.100 magistranata i specijalista i 189 doktora nauka.

Ovo su statistički određeni podaci. Da li je puno? Nije pitanje po meni, i ono čime se mi bavimo i što želimo da kažemo, nije pitanje brojeva i nije pitanje vlasništva, da li je privatno ili državno, nego je pitanje kvaliteta. Jer, kada uporedimo statističke podatke sa zemljama sa kojim želimo da se upoređujemo, ovo je daleko ispod prosjeka i po broju studenata i po broju diploma i po broju nastavnog osoblja itd. Međutim, da li su nam uporedivi kvalitet ovih brojki o kojim govorimo?

Ono što nas usporava, cijelu BiH pa tako Agenciju koja se bavi prvenstveno iz oblasti akreditacije zajedno sa svim učesnicima u tom procesu, jeste jedna i konstatacija ovdje da je neuspješna reforma ili izostao proces akreditacije. Ja to bih zaista na drugačiji način preformulisao i rekao da je nedopustivo spor taj proces, jer se ne može ostaviti tvrdnja da je neuspjela reforma, nego je ona spora, nego ona nije dovoljno aktivna, nema prohodnost određenih razmišljanja koje dolaze od svih koji su u ovom procesu uključeni. Jer, usklađivanje zakona umjesto šest mjeseci, trajalo je šest godina. Integracija univerziteta javnih još uvijek nije završena. Pravilnici o akreditaciji, većina nadležnih obrazovnih vlasnika kojih mi zovemo, nisu donešene ili su neprovodive ili ih treba dograđivati. Pravilnik o akademskim zvanjima, nije još uvijek donešen. Znači imamo jednu situaciju koja ne dozvoljava da se krene aktivnije naprijed.

U oblasti akreditacije ono što je naša najviše nadležnost, što želim ovdje malo istaći, jeste da smo mi kao Agencija osnovana Okvirnom zakonom, uadili sve ono što je do Agencije, iscrpili možda čak i više nego što možemo, iz Okvirnog zakona. Dalje su u ovom procesu nadležnosti zaista podjeljene i jako disperzne. Od znači, visokoškolske ustanove, nadležnih obrazovanih vlasti, komisije stručnjaka, agencije. I niko tu ne može sam završiti posao, nego su svi učesnici u tome i akademska zajednica kroz rad u ekspertnim timovima, kroz komisiju stručnjaka itd. Pored toga, posebno, ovaj zakonodavni okvir koji je, ja mislim da smo mi zemlja od 47 bolonjskih sa najstrožijim tim zakonodavnim okvirom. I ovaj proces nigdje nije išao brzo. Vi znate to dobro. u obrazovanju nema brzih rješenja. Nema rješenja preko noći, nema rješenja, sjetimo se iz istorije kada je to bilo nekada i pokušaj Šuvarovih rješenja itd., pa je na kraju evo i danas određene polemike, dileme imaju oko toga.

Dakle, odgovornost u ovom procesu konkretno akreditacije, zaista je podjeljeno i ona zahtjeva maksimalno uključivanje svih ovdje koji su navedeni. Šta je nama zadatak u ovom procesu stvoriti, znači u ovom malom prostoru, 4 miliona stanovnika, sa ovim brojevima koje smo rekli? Stvoriti uslove da ispoštujemo bolonjske ciljeve i Ugovor o stabilizaciji i pridruživanju, koji smouzeli kao obavezu i ultimativno naše prilagođavanje bolonjskim ciljevima u visokom obrazovanju i da obezbjedimo te principe. Princip prepoznatljivosti diploma, mobilnost studenata, nastavnog osoblja. Kako to? Jedino to možemo uraditi kvalitetom, jedino kvalitetom jer već nama kao Agenciji, se dostavljaju upiti od strane univerziteta širom svijeta, o priznavanju ili ne priznavanju određenih diploma, što nije naša u direktnoj nadležnosti aktivnost, ali se obraćaju i nama jer smo na određen način u ovom međunarodnom aspektu jako dobre, po nama imamo rezultate.

Proces, ovo što je profesor uvaženi profesor Ekinović govorio, proces akreditacije on nije proces koji je potreban nama. To nije proces koji se može zatvoriti, jer ćemo iza tog procesa, kada prođemo kroz njega, biti podložni reviziji asocijacija, institucija, agencija, od strane Evrope i svijeta itd. Znači on ne služi, nije njemu svrha sama sebi u BiH. Ukoliko mi to uradimo na način kako se pokušava kao i sve u BiH spustiti na najniži mogući nivo, mi ćemo ostaviti to iza sebe. Imaćemo još jedan pečat u procedurama izdavanja dozvola, sertifikata itd. Naša je znači odgovornost da tu stvar podignemo na viši nivo, da obezbjedimo prepoznatljivost, ovo maloprije koje sam rekao i da u tom pravcu određene zaključke, smjernice predložimo i da težimo tome.

Ono što bih ja na kraju rekao jeste, mi smo imali Vijeće ministara raspravlja i razmatra Izvještaj o, svake godine, o sprovođenju Okvirnog zakona o visokom obrazovanju i ove godine su zaista dobri i kvalitetni zaključci donešeni koji su obaveza svih učasnika u ovom procesu. Na nama je da mi to prihvatimo, da provedemo, da nađemo mehanizme kako se to treba sprovesti.

Ono što su ostale ovdje teme navedene, znači proizvodnja velikog broja diploma, veliki porast nezaposlenih sa diplomama itd., vjerujem da ima ovdje pozvanijih po tom pitanju. Dakle, mi kao Agencija, da zaključim, smo spremni da proces akreditacije vodimo prema evrpskim standardima koje smo preuzeli, normama i da visoko obrazovanje u BiH uvedemo u veliki evropski prostor 47 država bolonjskih, potpisnica Bolonje u evropski prostor visokog obrazovanja i da budu prepoznatljive diplome i mobilnost studenata. Jedan podatak, oko 400 studenata iz BiH samo je uključeno u procese međunarodne razmjene. Po ciljevima u visokom obrazovanju koje je i BiH preuzela, jeste taj postotak od 20%, znači negdje 20 do 25 hiljada studenata iz BiH trebalo bi biti u procesima međunarodne razmjene. Da ne govorim o nastavnom osoblju, na jako niskim su nivoima.

Evo s ovim zaključujem. Mislim da su zaključci koje je Vijeće ministara, koje sam već pomenuo, jako dobri i oni trebaju biti osnova nama i za ovu današnju tematsku sjednicu i za buduće atktivnosti koje trebamo možda poduzeti u ovoj oblasti.

Zahvaljujem.

NERMINA ZAIMOVIĆ-UZUNOVIĆ

Hvala lijepa gospodine Naniću.

Ja mislim da ste se prvo vi javili pa gospodin Trbojević.

Znači, rektor Tuzlanskog univerziteta, gospodin Halilović.

ENVER HALILOVIĆ

Ja sam Enver Halilović, rektor Univerziteta u Tuzli. Ja nemam baš izražen motiv da govorim zato što one na koje se najviše moja diskusija odnosi, nema. Gospodin Nović je otišao, nema vremena da sasluša nijedu eto u nekoliko godina ovakvu vrstu rasprava. Džaferović je također otišao, kantonalni ministri i federalni ministar entitetski RS-a nije došao, nije niko došao iz tih ministarstava. Skim razkovarati? Kome govoriti? Po onome što se moglo čuti, vi svi znate dobro kakva je situacija, ali nažalost oni koji su najviše pozvani da promjene ove načelne teškoće i unaprijede proces visokog obrazovanja, ne rade ništa ili rade ovo što rade, pa imamo ovakvu situaciju koju imamo. A ja mislim da imamo vrlo tešku situaciju, vrlo ozbiljnu situaciju. Ona se može nazvati i drugačije još kvalifikacijama koje su još teže ali primjerenije situacije. Mi faktički imamo jedan raspad sistema visokog obrazovanja u BiH. I za tu činjenicu su odgovorni ne ovo kako direktor Agencije kaže, nadležne vlasti, nego kantonalni ministri, kantonalne vlade, federalni ministar, Federalna vlada, entitetski ministar RS-a, Vlada RS-a i posebno Ministarstvo civilnih poslova BiH.

Ja vas upućujem da pogledate svi Okvirni zakon o visokom obrazovanju u kojem se propisuje tačno, govori o tome šta je nadležnost Ministarstva civilnih poslova. Ministarstvo civilnih poslova do sada nije ništa uradilo na onom što je zakonom predviđena obaveza Ministarstva civilnih poslova. To da imaju po Ustavu, po Dejtonskom sporazumu itd. izvorne nadležnosti ministarstva, to je tačno. Ali tamo stoji u zakonu da je, u Okvirnom zakonu da je Minsitarstvo civilnih poslova to koje je nadležno ne samo za koordinaciju, nego za vođenje politike i usmjeravanje razvoja u visokom obrazovanju.

I zato ja mislim da je zaista jedno alarmantno stanje, da mi imamo ovu situaciju u visokom obrazovanju danas, onu koju smo imali negdje '96.godine u privredi, kada su uništeni veliki privredni sistemi, kada je uništena privreda BiH. Sada je u postupku uništavanje javnih univerziteta na kojima studira 90% studenata u BiH. I to možda više od 90%, ali tu negdje. Mislim da je to zaista nešto što bi moralo da zabrine svakog čovjeka koji ne samo obavlja ovaj posao, nego koji misli o svojoj budućnosti.

Naravno, u svemu ovome imaju svoja odgovarajuća mjesta i rektori i univerziteti, ja ne bježim od te vrste odgovornosti, ali su ipak za ova pitanja o kojima danas govorimo, odgovorni prije svega oni koji su, pa ja bih kazao, dobrim dijelom izvan univerziteta. Mi smo odgovorni za one poslove koji se tiču neposrednog kvaliteta posla, aktivnosti konkretnih poslova itd. A mi ne možemo donijeti recimo, ono što je bila obaveza Minsitarstva civilnih poslova, da donese Pravilnik o korištenju akademskih titula i sticanju naučnih i stručnih zvanja. I mi zbog toga danas imamo neka zvanja koja su iz vremena ranijeg, neka nova zvanja. Mi zbog toga nemamo, nije propisana pravila sticanja titula prvoga ciklusa, ni drugog ni trećeg ciklusa i to univerziteti zbog toga što nema, rade sami sve to od sebe. U komunikaciji sa univerzitetima u svijetu, mi svi pravimo takva pravila i svi mislimo da smo napravili najbolja pravila, a ustvari mi smo napravili izolaciona pravila za naše univerzitete. Oni ne važe nigdje izvan naših univerziteta i mi govorimo o ulasku u visoki, u prostor fisokog obrazovanja svijeta, Evrope itd. a među našim univerzitetima nema

nikakve mobilnosti studenata, nema nikakve mobilnosti nastavnog osoblja, nema nikakvih potreba za pravljjenjem komatibilnih nastavnih planova među našim istim studijskim programima itd.

I u tom pogledu, u ovim konkretnim poslovima je odgovornost posebno Rektorske konferencije. ... Rektorska konferencija zbog ovih istih političkih razloga, zbog kojih imamo ovo stanje u cijeloj zemlji koje imamo i u Rektorskoj konfrenciji se donose odluke koncenzusom. Tamo zapravo nema odluka. To su više diskusioni klubovi. Svako primjenjuje ono što hoće, što mu treba, što misli da mu treba i gotovo. Prva zadaća je zapravo .... na prijedlog odgovarajućeg resornog Ministarstva civilnih poslova, da se promijeni karakter Rektorske konferencije, da postane normalno operativno tijelo visokog obrazovanja sa odgovarajućim nadležnostima itd. da bismo mogli nešto napraviti.

Druga stvar je, pa šta znači Rektorska konferencija javnih univerziteta osam iako je 90% studenata na javnim univerzitetima, a da tamo nema nikako prisustva rektora privatnih univerziteta. Mi zatvaramo oči pored te činjenice koja tu jeste, koja je pored nas o kojoj mi govorimo., zbog čega smo evo, a čak i sami isključujemo te rektore, odnosno te univerzitete. Tako da je to još jedno dodatno pitanje, da se zatvaramo sve više, da ta provincijalizacija univerziteta postaje jedna činjenica na koju se svi navikavamo, koju čak svi proizvodimo na ovaj ili onaj način i ne doprinosimo zapravo ništa, na promjeni te situacije.

Zato, zbog toga što nema ovih okvirnih pravila za koja je nadležno Minsitarsvo civilnih poslova, mi zato nemamo jedinsvene politike razvoja visokog obrazovanja, nemamo jedinstvene standarde o osnivanju privatnih univerziteta i svako može da da saglasnost za osnivanje privtnog univerziteta, kakav faktički hoće. Svako ko dobije pravona rad onda daje diplome i ja moram da kažem i ovu činjenicu gospodine Kuniću, da kod vas u javnim službama, najviše se zapošljavaju ovi ljudi sa privatih univerziteta. Provjerite to. Ja vas molim, provjerite to.

PETAR KUNIĆ

...najviše u vladinim institucijama.

ENVER HALILOVIĆ

Ja, u vladinim institucijama, ja dobro. To je za mene isto, to su poslovi državni poslovi itd. Dakle to su dobri, po tome sudeći, to su dobri univerziteti. Ja, pa dakle dobri su univerziteti. Mi zato nemamo, ne postoji dakle okvirni zakon, ne poštuje se Okvirni zakon o visokom obrazovanju. Ja bih volio da je ministar tu da kaže koliko je dopisa poslato kantonalnim skupštinama za usaglašavanje, obavezno usaglašavanje Okvirnog zakona o visokom obrazovanju sa kantonalnim zakonima i entitetskim zakonim u RS-u, a to direktno piše u nadležnost Ministarstva civilnih poslova. I mi bismo onda imali jednu potpuno drugu situaciju. Ovdje danas nema takođe ministara kantonalnih, entitetskih, tako da je ovo lijepo sve što mi govorimo, ali bez poduzimanja konkretnih poslova i aktivnosti, mi ćemo dovesti do toga da kao što sada nemamo privrede, nećemo imati ni univerziteta. I možda je to krajnji cilj da se do toga dođe, do te situacije dođe. Zato je dakle, uz ovo što sam kazao, 2-3 stvari je potrebno unutar Okvirnog zakona o visokom obrazovanju, on je već u nekim segmentima više neprimjenjiv, neupotrebljv, on je za vrijeme koje je bilo. Posbno mislim na izbore nastavnog osoblja koje, gdje se izbori uslovljavaju knjigama, pisanjem knjiga i odbranama doktorskih i magistarskih radova. I tu je u ta dva segmenta je najviši sadržaj korupcije na

univerzitetima. Nema korupcije u mjeri u toj, u kojoj mjeri, u ovim dvjema oblastima na univerzitetima imamo u relaciji studenata i nastavnog osoblja, mada i tu gdje ima, trebamo raditi da to prijavimo, da se to istražuje itd., nego je glavna korupcija upravo u ovim dvjema činjenicama. U izborima nastavnog osoblja i kriterijima za izbor nastavnog osoblja. I ti se kriteriji moraju promijeniti.

Šta znači obaveza nastavnika matematike, da napiše knjigu iz matematike, fizike, da napiše knjigu iz fizike i da bude izabran za nastavnika? Šta znači to da treba imati doktoranta kojeg nema, pa zato onda se nastavnici otimaju međusobno ko će koga doktoranta imati ili će tražiti neku primjedbu na kandidata za doktorski studij, da bi taj kandidat mogao njemu pripasti itd. itd. Dakle, ta činjenica je više neodrživa. Ona je zastarjela u zemljama u našem okruženju. Imamo bodovni sistem napredovanja nastavnika koji se može ostvariti kroz druge stvari, a ne kroz prepisivanje knjiga, jer imamo situacija plagijata. I kada bi se počelo kontrolisati ozbiljno sve to što se napiše, onda bismo vidjeli doke bismo došli.

Dakle, situacija je vrlo, vrlo ozbiljna. Mi imamo, dakle zaista ovo što je gospodin Kunić kazao, nekontrolisanu privatizaciju ... visokog obrazovanja, ali to rade organi vlasti na bilo kom nivou. To ne rade univerziteti. Saglasnosti za te poslove daju ministarstva lokalna, kantonalna ili entitetska ministarstva itd. Dakle, problem je, moramo kazati u vlastima, prije svega i u rukovodstvima i menadžmentima univerziteta. I tu stvari moramo ozbiljno riješavati. Ako stvarno hoćemo nešto da napravimo, ako nećemo da napravimo ništa, onda mi možemo sada tu govoriti o tome kako nismo odgovorni, kako nismo nadležni, kako su drugi nadležni, kako to neko drugi tko sve proizvodi pored nas, što se događa mimo nas, a ustvari u svemu tome mi jako dobro sami učestvujemo. I izgleda da nam to koliko god bilo da je loše, svima odgovara da je to tako, da je loše, pa onda to svi sve na taj način i podržavamo.

Ja sam pokušao da govorim otvoreno bez sustezanja, bez diplomatije, bez filozofije. Ja sam to mogao sve učiniti mnogo drugačije, po vokaciji, da sam bio i jedno i da jesam i drugo, ali nisam to htio da radim. Nama je potrebna ovdje otvorena rasprava, diskusija, ovdje mi nismo na sudnici da nikoga osudimo u smislu posljedica nekih konkretnih, ali jesmo tu da progovorimo otvoreno i iskreno o onome što je sadašnje stanje u visokom obrazovanju.

Ja se zahvaljujem komisiji koja organizuje, Parlamentu koja je organizirala ovu raspravu i moram poželjeti, da tako kažem, da se takvih raspava odvija još, odnosno da konkretiziramo neku slijedeću raspravu na konkretno pitanje i donošenje prijedloga za izmjene Okvirnog zakona o visokom obrazovanju. Okvirni zakon o visokom obrazovanju sada nije dakle, ne predstavlja nikakav okvir, posebno u autonomiji univerziteta u pogledu neusaglašenosti sa sastavom, nadležnostima Upravnog odbora itd. Znate, mi smo još u sistemu totalitarne vlasti i mi na isti način posmatramo obdanište, uz puno uvažavanje djelatnosti obdaništa i univerzitet. Bez autonomije univerziteta, nema civilnog društva, nema razvoja društva, nema napretka ukupnog, generalnog napretka nema, bez razvoja, odnosno autonomije univerziteta, autonomije vjerskih zajednica itd. itd. A mi sada govorimo ovdje posebno o univerzitetu, a toga apsolutno nema. Znate tamo dođu vam ministri kantonalni vam dođu koji nemaju predstavu o univerzitetu. Nisu rukovodili ni osnovnom školom, dođu za ministre kantonalne i misle da trebaju da rukovode, neposredno da rukovode ministarstvom, odnosno univerzitetima. Pa to su, tu takvu situaciju tolerišu stranke, proizvode političke stranke i politički organi, odnosno tijela političkih stranaka, odnosno vlasti.

Hvala lijepo.

NERMINA ZAIMOVIĆ-UZUNOVIĆ

Hvala lijepo gospodine Halilović.

Ja ću ovdje morati par riječi da kažem prije nego što dam gospodinu Islamoviću riječ. Naime, nemojte da zaboravite jednu činjenicu. Evo sada ste pomenuli autonomiju, da autonomija i stvarno postoji. Da li je ona dobra i da li ovi univerziteti koji su ovako integrisani jesu integrisani ili centralizovani univerziteti, pa autonomiju imaju, to je drugo pitanje i to je pitanje za neku vjerovatno drugu raspravu.

Ali ne možete zanemariti činjenicu da se potpuno svi procesi unutar univerziteta odvijaju mimo vlasti, mimo vlasti. Ja bar tako doživljam univerzitet, a 30 godina radim i mislim da se sve završava izuzev finansiranja, sve što je akademska priča, završava se unutar univerziteta. I ovaj, a kako se rukovodstvo, odnosno menadžment univerziteta bira, zaboravili smo da to nije autonoman proces, da je to proces koji diktiraju i jesu i sada to rade političke partije, tražeći da ostvare uticaj, pa tako isto i u vašem slučaju. Tako da, pa da, to je ovaj,

_____ (?)
/nije uključen mikrofoni/

NERMINA ZAIMOVIĆ-UZUNOVIĆ

Pa možete vi zaposliti, ali ćete dijeliti, znam

/zajednička diskusija/

_____ (?)
Okvirni zakon kaže 7 do 11 članova upravni odbor. Ok.

NERMINA ZAIMOVIĆ-UZUNOVIĆ

Molim vas, molim vas mi svi znamo pročitati, pročitala sam i znam, imam sve kantonalne zakone, ali molim vas lijepo, zato smo vas pozvali da date konkretne prijedloge i primjedbe, da mijenjamo to, ono što nije dobro. Da i,

_____ (?)
/nije uključen mikrofoni/

NERMINA ZAIMOVIĆ-UZUNOVIĆ

Ja bih sada zamolila gospodina Islamovića da se obrati.

FADIL ISLAMOVIĆ

Poštovane kolegice i kolege, ja koristim priliku da izrazim zahvalnost Ustavnoj komisiji Parlamenta BiH, profesorici Nermine Zaimović-Uzunović, što su nam omogućili da uopće možemo razgovarati na ovu temu. Sa žaljenjem moram konstatirati da to nije praksa na nižim

nivoima vlasti. Nažalost, dakle to nije praksa na nižim nivoima vlasti, odnosno konkretno kod onih koji su u ulozi osnivača javnih univerziteta.

Kratko ću se dotaći nekih tema, makar je iza mojih prethodnika teško nešto novo reći. Gotovo je sve kazano. Ali evo, neke ću stvari ipak kazati, koje smatram da su nedovoljno dotaknute ili nisu spomenute. Tema današnje dakle, konferencije, razgovora jeste akreditacija ili zastoj ili produžetak procesa akreditacije. Ja moram sa žaljenjem konstatirati da je Univerzitet u Bihaću, 14.8., 14. avgusta, kolovoza, 2011.godine, prema Ministarstvu za obrazovanje kantona, podnio zahtjev. Trebalo je punih 20 mjeseci, resornom ministru da uputi pismeni akt nadležnoj agenciji i to nekvalitetan, pa sam .... povratnu informaciju, dakle punih 20 mjeseci je ministarstvo čekalo, da uputi akt, a znamo da rokovi prolaze. Umjesto da smo se upustili u ozbiljan proces akreditacije, šta se ustvari dogđa? Događa se to da u tom vremenskom periodu, bez ikakve javne rasprave, bez uvida akademske zajednice, tajnovito se pripremaju izmjene i dopune Zakona o visokom obrazovanju kantona i Zakona o Univerzitetu u Bihaću, od strane Vlade i Skupštine kantona. U 2-3 pokušaja ne uspijeva se progurati to kroz Kolegij Skupštine kantona, međutim onaj ko je uporan, on na kraju uspije. Donesu se izmjene i dopune ova dva zakona koja sam spomenuo bez znanja akademske zajednice. Mjesec dana se Službeni glasnik kantona krije od nas. Ni danas ga, odnosno ni jučer ga nismo dobili, kada sam krenuo na put, a ustvari zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja. A na koricama Službenog glasnika stoji 14. odnosno 15. april. Mjesec dana kasnije je trebalo da poslanici Skupštine vide taj Službeni glasnik. Postavlja se pitanje, zaista odgovornosti ljudi u ovom procesu.

Kroz prelazne i završne odredbe državnog, odnosno Okvirnog zakona o visokom obrazovanju BiH, koji kako je kazao profesor Kunić i profesorica Zaimović-Uzunović, proces donošenja trajao je nekoliko godina. Jer zakon koji je imao kroz svoje prelazne i završne odredbe uredbu koja kaže da entitetski zakoni i zakoni kantona, se moraju usaglasiti sa ovim državnim Okvirnim zakonom u roku od šest mjeseci. Šta se ustvari desilo? To je trajalo šest godina, ali ne usaglašavanje, nego donošenje zakona koji su suprotni odredbama Zakona o visokom obrazovanju BiH. Ja moram reći sa žaljenjem, da zakon koji je donijela Skupština našeg kantona, dakle Unsko-Sanskog, prije mjesec, mjesec i po dana je u najvećem dijelu suprotan. Odredbe se sudaraju sa odredbama državnog Okvirnog zakona. E sad ovako, postavlja se pitanje, a imam informacije da su slični zakoni, odnosno izmjene i dopune dkonesene i u nekim drugim kantonima. Postavlja se pitanje, akreditacija da ili ne u takvim zakonskim okolnostima? Ima li ona smisla, pazite. Tvrdim odgovorno za ovom govornicom, da donošenje ova dva zakona koja su pogodila Univerzitet u Bihaću, su nas vratila unazad 5-6 godina. Koliko je ova reforma uzela novaca, vremena, sredstava, kako domaćih tako i međunarodnih, ko ima pravo da to čini unazad? Pazite, da to vraća sada unazad?

Kada se malo čovjek bolje upusti u ovu materiju, a rukovodeći se i diskusijom profesora Kunića, o tzv. privatnim ili privatiziranim ustanovama u oblasti visokog obrazovanja, postavlja se pitanje, ima li pojedinaca koji sjede u vlasti, da imaju žeton koji ih uvodi direktno u sukob interesa. Pazite, isti ljudi koji su u ulozi osnivača javnih ustanova, svojim ponašanjem i odnosnom vode ka gušenju javnih ustanova. Gušenju većine univerziteta, a bojim se na kraju i gašenja. Istovremeno jača manevarski prostor ovih o kojima govorimo, koji se osnivaju ili su već osnovani kao privatne ustanove. Ja mogu sa odgovornošću reći da se plašim da pojedinci koji sjede i nose žetone u

džepu, dakle rade suprotno interesima javne ustanove, koji su osnivač a rade za interese privatnih univerziteta, odnosno fakulteta.

Takođe moram reći da sam u ulozi delegiranog člana komisije radio nekoliko mjeseci na donkošenju Jedinstvenog pravilnika ..... i titulama za nivo cijele BiH i zaista mi nije jasno. Pazite, komisija je nakon nekoliko zasjedanja i rektora i te komisije itd. došla do nekakvog usaglašenog rješenja. Mi smo očekivali svi da će to rješenje ići na Vijeće ministara i da ćemo imati dakle, konačno donesen jedinstven pravilnik. Ako je vjerovati statistici a nema razloga da ne vjerujem, profesorica Uzunović je rekla da je prošle godine okončalo školovanje više od 18 hiljada lica u BiH. Pa to znači mjesečno u prosjeku preko 1.500 ljudi svaki mjesec dana kašnjenje u donošenju tog i tog jedinstvenog pravilnika, ima reperkusije i posljedice, dovode ljude koji su pozavršavali iste fakultete, iste uslovno kazano o različite položaje, u diskriminatorSKU ulogu. Negdje su to ..... negdje su to diplomirani inženjeri, negdje su to masteri, negdje magistri itd. To zaista nema smisla. Pitanje je dakle, gdje je taj pravilnik završio? Ja ne znam zaista šta se s njim dogodilo. Ali moram reći da je komisija mukotrpno radila, da je tu bilo razlika, da su one iznivelisane i da smo postigli nekakav konsenzus oko tog pravilnika.

Još ću se kratko dotaći samo jedne teme o kojoj je govorio profesor Ekinović, o ulozi predsjednika Rektorske konferencije. Ne mogu da se ne dotaknem, pitanje finansiranja pazite, je toliko šareno od jednog do drugog univerziteta, da je to jednostavno nespoivo. Jedni su univerziteti se integrisali u jedinstvena pravna lica, drugi nisu. Jedni su uvedeni u trezorski sistem poslovanja a drugi nisu. Evo šta je donio trezor našem Univerzitetu u Bihaću. Situaciju u kojoj bez obzira na postojeće zakonse propise, na redovite nalaze revizora Federacije BiH, svake godine, 31.12. od izvornih prihoda od Univerziteta, nam nekoliko stotina hiljada maraka, blizu milion maraka, kako kažu, pojede maca i oni postaju javni prihod. Istovremeno, stotine hiljada maraka i milione, obaveza univerziteta ostanu nezatvorene pazite. 31.12. protekle godine, mi smo izgubili oko 800.000 maraka, a ostalo nam je duga prema nastavnicima, dakle vanjskim saradnicima prema povjeriocima i trećim pravnim licima, oko 1.500.000 maraka duga. To nas guši. Pazite, ja vjerujem da je slična situacija kod većine univerziteta. Dakle, nešto se zaista u tom smislu mora mijenjati. Pitanje nelojalne konkurencije i privatnih univerziteta, o njemu treba razgovarati, ne na način da se stavlja brana privatnim univerzitetima nego ono o čemu je govorio profesor Kunić i profesor Ekinović, pod jednakim uvjetima, pod istim standardima. Ne po svaku cijenu da se otvaraju privatni univerziteti. Dakle ne pod svaku cijenu. Ako je problem finansiranja javne ustanove, pa neka osnivač smanjuje broj studenata koji će on finansirati. Neka poveća broj samofinansirajućih i to je odgovor na to pitanje.

Evo toliko, hvala.

NERMINA ZAIMOVIĆ-UZUNOVIĆ
/nije uključen mikrofon/

Hvala lijepo.

.....ja bih zamolila 10-tak minuta pa da nastavimo diskusiju ponovo, a .....

/PAUZA/

NERMINA ZAIMOVIĆ-UZUNOVIĆ

Možemo li nastaviti, ovaj. Ja bih vas zamolila da zauzmete mjesta i da nastavimo.

S obzirom da gospodina Nanića nema, bio se prijavio za repliku, ja bi zamolila gospodina Trbojevića da se obrati sa diskusijom.

STEVAN TRBOJEVIĆ

Dame i gospodo ja ću se prvo izvinuti što ću vjerovatno pričati kineski u odnosu na dosadašnje diskusije, ne znam da li ćete razumeti. Naime, Bog je nas napravio različitim očito i to je pozitivno, ja to tako gledam. Imate ljude koji čitav život kukaju i ništa ne urade, imate one kojima je stalno neko drugi kriv, imate one koji samo kritikuju nešto što je napisano a nikad sami nisu nešto napisali, ja ne znam tako da razmišljam. Ja u mom poslu imam treba da ga izlečim ili ne izlečim i doviđenja, nemamo šta dalje da razgovaramo ili valjam ili ne valjam. Zašto ovo govorim? Znači, ova stvar, prvo lepo je što smo napravili posle donošenja Okvirnog zakona prvi put jedan ovakav sastanak.

Drugo, drago mi je što je ovako malo ljudi da ne čuju ove diskusije onih koji treba da čuju na ovakav način. Zašto sve to govorim? Jedni okrivljuju druge, da bi uopšte u bilo kom sistemu nešto razgovarali treba da budu kompetentni ljudi, ja ću sada reći, a vi se ljutite koliko hoćete, u celoj BiH slovom i brojem nema više od 9 ljudi koji su u ovim procesima skroz, od kojih ima dva i po rektora koji od početka učestvuju u svim procesima, da bi to potkrepio samo ću vas upitati – Da li je iko od vas video 40 parametara koje moramo da ispunimo da bi smo u naučnom delu uopšte bili deo Evrope, pre dve godine donešeni, da li je iko to video? Znači, ceo jedan novi segment, koji ni Agencija nema i nije videla, a koji treba da uradimo.

I saću se vratiti na ono gde se mi razlikujemo. Znači, u Republici Srpskoj, a pričam kompetentno, jer ja sam i ekspert za reformu visokog obrazovanja, jedan od onih 8, uz to sam bio četiri godine predsednik Saveta za razvoj visokog obrazovanja u Republici Srpskoj. I mene su hteli da ubiju, da baš tako, to profesor Kunić dobro zna, reformama koje smo uradili, mi smo dva puta napravili zakon, dva puta ga menjali, tri puta izmene uradili, znači dva puta celovit zakon, juče smo završili zadnju izmenu i menjaćemo kompletan zakon na jesen. U svim izmenama su učestvovali profesori.

I sad idemo redom, znači da bi se uopšte sistem organizovao trebaju dve poluge, jedna je regulativna, a druga je akademska. Ta regulativna je vlast, a vlast ima instrumente, to je: vlada, ministri i inspekcije i nema više instrumenata. Sve ostalo je akademski deo. Mi smo u Srpskoj napravili Rektorsku konferenciju u kojoj sede i privatni i javni, s tim što smo stavili da nema odluke ako ne glasa jedan od dva .... Znači i oni se složili s tim da to tako ide, uvažavajući ono šta je društveni interes. Znači, napravili smo da bi smo funkcionisali il' sedimo zajedno, mnoge stvari ne valjaju, profesor Kunić je to rekao, mi smo uradili reviziju rada privatnih i to da znate, znači ima prijavljeno sve, napravljeno kako treba i sad treba da bude nastava iz matematike, fizike i ostalog, a vi odete tamo on mu drži likovno, muzičko i fizičko, uopšte nema nastavnika. Ali da se ne lažemo, znači to su naši profesori, na tim istim privatnim, ti koji rade na našim državnim nema trećih, nema marsovaca koji predaju u tim, sve te visokoškolske privatne smo mi. Što im gledate kroz prste, što im dajete saglasnost, što regulatorni organi ne gledaju ko gde radi, koliko radi,

koliko plaća poreza, koliko ne plaća poreza? To je posao regulatornih organa, mi nemamo problem, kao što su kolege rekly da imaju, u Upravnom odboru da bude ovako, mi taj problem nemamo, kod nas je urek predsednik Upravnog odbora iz akademskog dela, samo četiri člana su na našem Univerzitetu, Banjalučkom 3 od strane Vlade, svi ostali su naši, znači većinski smo mi, pa i predsednik Upravnog je naš.

Sada u izmenama zakona, gledajte privatni su tražili da predsednik ne bude akademski, nego da predsednik bude vlasnik, što sam ja lično bio protiv, što bi vlasnik bio i tu, pa kaže – da ga slušaju. Da li to znači da vlasnika ne slušaju ako on sedi u Upravnom i što je vlasnik i sva druga prava ima, govori vam kakvi su odnosi. Šta se kod nas promenilo? Ovi koji su otvoreni, kako god su otvoreni, čuli ste profesora kako i sve se slažem sa njim, znači od 3 do 7 visokih činovnika vlasti su ili vlasnici ili suvlasnici svih tih koji su privatni, govorim za nas ne znam za ovde. I to je tačno i jeste da se pod pritiscima otvarali, zato što nema kriterijuma, mi smo napravili dva procesa i to vam je poznato, prvi zakon je bio usklađen sa okvirnim, čuli ste ministra kad su ostali uskladili. Ovde nema najvećeg univerziteta u BiH, najveći univerzitet u BiH, to svi dobro znamo, i dalje ima ono što nema cela Evropa, ima fakultete kao pravna lica. Od prošle godine u Italiji nema fakulteta kao oblika uopšte. Znači, kuda mi to idemo ako najveći ovdje nije prilagođen, ignoriše sastanak i ne dolazi? Ja ovo namerno govorim zato što na poslednjoj Rektorskoj mi namerno nismo došli, nego smo poslali predstavnika, zato što je bio cirkus na Rektorskoj od tog istog univerziteta da su ispljuvani kompletno akteri međunarodne zajednice i to oni koji su plaćali plate Sarajevskom univerzitetu dve i po godine, čoveku koji je počasni građanin ovog grada, počasni doktor nauka Univerziteta u Sarajevu i treba da prekidamo saradnju.

Znači, ako ćemo mi kukati i celom svetu pričati da je ovdje užas, da se ništa ne može napraviti, ko će napraviti, ajd, nećete mi reći da će političari sesti i odraditi sve šta treba da nas ne pita, znači ja vam odma kažem da tako kod nas nije, mi nemamo uticaj ovdje, niko nas ne čuje. Znači, mi smo prvi put sad izašli, kada se raspravlja o visokom obrazovanju to su ili novine ili sve ono što ne valja izađe tamo, a ono što valja ko je rekao. Moj univerzitet je akreditovan univerzitet i nemate nikakav problem da akreditujete bilo koji u sistemu koji postoji, ne može da vam da akreditaciju Agencija ... je definisan zakon sve što treba, ali je ta ista Agencija uradila svoj posao u postupku koji smo mi završili. Postoji Agencija koja je javna ustanova, znači nezavisna od toga da ih plaća država, kako to radi ovde, i ne može biti član onih asocijacija, predali smo njima, dobili saglasnosti od njih. I posebno da pohvalim, što su insistirali nisu davali saglasnost kad dokument ne valja, kad ovo nije uredu, znači mi nemamo primedbe uopšte na rad ove Agencije, jer je u okviru onoga što je.

Šta je problem da svi predate zahtev onoj agenciji, kako ste mogli da predate u EUA, šta je problem da predate u Banja Luci, pa nek radi po vašim propisima proveru, a da ova agencija uradi svoje. Znači, vi u sistemu BiH imate ceo sistem da odradite akreditaciju, to što mislite da nemate, to je vaš problem, mi smo videli da neće ići ovako jer je ovako pozicionirano, iz našeg ugla Okvirni zakon je uredu, iz našeg ugla naš zakon ima manjkavosti i zato ga menjamo, iz našeg ugla imamo sistem da akreditujemo visokoškolsko. Šta nemamo? Nemamo inspekcije, mi nismo dobre inspekcije. Ja sad govorim naš primer, mi smo za 5 godina imali 160 inspekciskih kontrola, sve anonimne, rekot ovo, rektor ono, gledali ste po televizijama, uhapsiće ga, uradiće ovo ili ono, ni jedna od njih nije završena bilo kakvom presudom, niti bilo čim, niti je podizan postupak sem šest

prekršajnih prijava što su dekani negde pogrešili, ne rektor i uradio nešto. Pa dal' se bavimo time, je li to problem ili da radimo naš posao.

Ono što je nama dalje problem je Brčko, znači vi imate jednu opštinu, zovite je kako god hoćete, distrikt, ovo ili ono, koja je donela propise da na jednom univerzitetu ima 52 studiska programa. Otiđite i pokažite mi bilo gde univerzitet da ima jedna zgrada sa sve tim na svetu, bilo gde. Znači, neću da pravim stvar ... i tu su naši profesori i mi smo razmišljali da donesemo odluku da te ljude ne primamo, da prekinemo skroz prijeme za profesore matematike, to ste čuli, jer ne znaju da računaju a hoće da nam bude profesor matematike našoj deci i hiljadu drugih stvari. Znači, ono što mi insistiramo je da regulatorni organi počnu da rade svoje, tačno je da u Federaciji se upliću i u izbore, i to ću reći, evo je tu je naša predstavica Ministarstva prosvete zadužena za visoko obrazovanje, tu je takođe predstavica Agencije za akreditaciju RS-a, znači nije tačno da nisu tu, nego su obe tu. Mi smo birani dva puta, naš ministar je sad u inostranstvu, znači to je razlog što nije ovdje, ali je zato došla Sanela, mi smo birani dva puta oba puta, evo zna Sanela, prethodni ministar je bio protiv našeg izbora i mi smo izabrani. Govorim vam da sama akademska zajednica može mnogo uraditi ako radi i odgovornost nije na jednoj strani. Kada bi mi uradili svako kod sebe ono što treba da uradimo, onda bi gospoda političari potpuno drugačije radili, jer njima odgovara da imaju pozitivan rezultat, a ne da imaju negativan.

I sve ovo vreme nisam pričao o novcu, e saću reći i za novac. Mi imamo tačno određen budžet za dva univerziteta koji je neravno pravan, od ranije se vuče neravno prava podela, nismo napravili da se računa po studentu i verovatno ćemo to jedanput napraviti da bude. Tri godine smo imali, znači ne zadnje dve nego pre toga, da vlastiti prihodi nisu bili univerzitetski nego da je sve bio budžet i te tri godine ni jedan fakultet nije imao problem sa finansiranjem nastavnika. Onda su dekani tražili da se vrata ova sredstva od školarina kao vlastiti prihod i opet nastaju problemi, jedan ima, drugi nema i nastaje ozbiljan problem. Znači, vi imate one koji nemaju veliki broj studenata, koji ne mogu naplatiti, solidarnost je samo fiktivna, možete pričati o njoj.

Znači, nekoliko stvari ovdje jesu problem, prvo integrisani univerzitet, a evo ovdje su predstavnici, sem sveučilišta koje je na putu, Tuzla je prva, Tuzla je prva krenula sa tim, možda je ona krenula više centralizovano pa je zato malo bilo drugačije. Mi smo išli drugim modelom, mi smo u deset gradova išli smo tako da servisiramo sve to, ne da ga centralizujemo sve to, jer dekani imaju ovlašćenja rektor im je da, zato ima i problem, na sud ide rektor, ne ide dekan koji napravi nešto. Znači, to je uslov broj jedan.

Što se autonomije tiče, do akademske je zajednice, jer i u toj vladi sede gospoda koji su završili fakultete i koji su profesori na ovim fakultetima. Znači, mi imamo više problema. Moj je predlog da jednu ozbiljnu sednicu napravimo sa punom salom ili više sednica tematskih, jer je nemoguće o ovoj oblasti pričati skroz. Spomenuli smo mobilnost, pa gospodo nije mobilnost da šeta jedan tamo ovamo, treba da napravimo ugovore između nas, između tih kuća, Evropa ima problem sa mobilnosti, jer nisu regulisani propisi, ne uvažava mu što se šetao. I pare, naravno profesor ispravno kaže, reću vam glupost kod nas, mi smo prošle godine imali 100 hiljada za razmenu i uvek je dogovor da podelimo, i mi smo iskoristili 50 hiljada, onih drugih nije iskorišćeno, jer dguri nije odradio univerzitet šta treba. Ove godine će nam smanjiti da bude samo 50, Vlada. Znači, sami smo smanjili budžet, zar je važno koji je student, nek konkuriše onaj koji je dobar pa ćemo ga poslati gde treba.

Znači, ima toliko stvari, a mi i to treba da znaju ovi iz politike, ovih 8 javnih saraduju svih ovih 10 godina, ja mislim, sasvim korektno, možda čak i blaga reč korektno, na međunarodnom planu. Znači, mi zajedno radimo projekte, idemo, funkcionišemo. Druga je stvar ko koliko implementira od toga, to je druga stvar, to je stvar koliko ko uradi kod kuće. Ali mi ne vidimo problem u ovoj vrsti saradnje, problem nastaje kad treba donositi odluke, e onda, onda ili imate u telu nekog ko ne sme ništa da kaže ako mu rektor ne kaže da i to je sad sistem rada. Da li je rekao rektor jedina odluka na univerzitetu ili rektor ima tim pa rade svi kao tim, pa svako ko se pojavi može da istupi i kaže u skladu sa politikom koja je zajednička. Kod nas, mi smo izabrani kao tim, znači izabran je rektor, izabrao tim, ide rektor ide tim, znači, nemamo različite mandate za razliku od drugih univerziteta. Znači to ne mora da bude model za sve, ali kažemo kako funkcionišemo.

I u celoj ovoj priči nismo dotakli studente, uopšte ih nismo dotakli, znači mi imamo već evo 8 godina postoji ova grupa eksperata za reformu visokog obrazovanja i svih 8 godina predstavnik studenata je predstavnik iz RS-a, iz prostog razloga što tamo postoji Unija studenata RS-a, znači oba univerziteta i privatnih, samo privatni se ne prijaljuju u Uniju, ja ne znam zašto, ili nisu organizovani unutar toga, za razliku od Federacije gde to nemamo. Treba da bude i to pa da saraduju zajedno i da istupaju zajedno, a ne pojedinačno. Još jedanput ponavljam, šteta je što ovdje nema najvećeg univerziteta koji je najmanje uradio na reformama, a koji na današnji dan, znači ovo nemojte smatrati tračom, ovo je naša konstatacija zvanična, a sve čini da prekine međunarodne kontakt, međunarodnu saradnju, da svoje ljude koji su bili uključeni u sve to isključi i to je velika kočnica za našu dalju saradnju, šta god ko mislio.

Toliko.

NERMINA ZAIMOVIĆ-UZUNOVIĆ
/nije uključen mikrofon/

JASNA BAKŠIĆ-MUFTIĆ

Dakle, ja sam Bakšić-Muftić inače profesor, profesorica na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu, u ovom kapacitetu predstavnici Univerziteta u Sarajevu jer upravo je danas u jedan sat počeo Senat na kojem se usvaja novi Statut Univerziteta u Sarajevu koji ide ka većoj integraciji i to je jedini razlog zbog čega rektor, prorektor i dekani drugih fakulteta nisu bili prisutni. Prema tome ja sam u tom kapacitetu ovdje i to je razlog zašto danas rektora ili od prorektora ili nekog drugog nema.

A drugo, dozvolite mi da vam ispričam jedan vic vrlo popularan u Sarajevu, a mislim da može biti i primjenjen na širu BiH. Vozi jedan potpuno drogira, napušten momak, vozi auto i vako stane i gleda i zaustavi ga policija. I kaže on, policajac otvori prozor, i on gleda, gleda, kaže – gdje sam ja ovo, gdje se ja nalazim, šta je ovo? Kaže policajac šokiran, kaže – pa znaš li s kim ti pričaš, znaš ti ko sam ja? Kaže on – ludilo, ludilo, ja ne znam gdje sam, ti ne znaš ko si.

Dakle, jedan vrlo ilustrativan vic koji je mene vratio, a naime podsjetio na samu, početak, da su malo zamjenjene uloge, jer smo mi ovdje čuli predstavnika političara, političke vlasti koji se nama žale na određene stvari, a mi smo očekivali nešto drugo, bar sam ja očekivala i sad ću pravnički vratiti na ono kako sam razumjela, da je ovo Ustavnopravna komisija Zastupničkog

doma Parlamentarne skupštine BiH. Prema tome uz puno poštovanje, jako cijenim inicijativu da se pokrene razgovor o visokom obrazovanju i da ima jako puno segmenata u kojim bi mogli vrlo zanimljivo i na osnovu rezultata istraživanja podataka da prezentiramo ukupnu situaciju, ja bih ovdje svoj doprinos ograničila samo na ono što može biti relevantno za Predstavnički dom, za ovu Komisiju i za njenu, recimo, vrlo popularno danas korištenu riječ – nadležnost. Dakle, ono što ja mislim, a bila bih ovdje u stanju i potkrijepiti odlukama Ustavnog suda BiH o hijerarhiji pravnih akata, da je Okvirni zakon ipak onaj u odnosu na koji bi se trebali ugledati sve niži organi ili drugi organi vlasti i da bi on bio zaista Okvirni zakon gdje bi svi kantonalni, entitetski i kantonalni zakoni, ako ništa najmanje ne bi smjeli biti u suprotnosti sa njegovim fundamentalnim rješenjima, što smo vidjeli nije slučaj.

S tim u vezi dotičem drugu svoju poentu koju sam htjela reći, tiče se autonomije univerziteta i zbog čega insistiramo, dakle ne o akademskim pravima i slobodama i autonomiji koja je normalna i od komunizma je bila prisutna, da univerzitet sam usvaja svoje nastavne planove i programe, ne, ovdje govorim o institucionalnoj i finansijskoj autonomiji univerziteta. Prema tome situacija da je sarajevski kantonalni zakon propisivao da u Upravnom odboru od 11 članova, 6 članova čine predstavnici osnivača, jer su osnivačka predprava prenijeta na Kanton Sarajevo, govori ovdje o jednom debalansu i vrlo snažnom političkom uticaju daleko većom nego što je Okvirni zakon, gdje je 1/3 propisana ili gdje se već govore o drugačijim modalitetima.

Drugo, treća dakle stvar o kojoj govorim, jeste bez obzira pošto, da postoji i drugi način akreditacije univerziteta ja bih podržala inicijativu da se deblokiraju procesi akreditacije na državnom nivou. Prema tome ono što je dostupno i pohvaljujem to što je urađeno u RS-u, da jednostavno bude nešto što se može bez ikakvih proceduralnih zamki i pitanja primjeniti i na čitavoj BiH, ovaj mislim i na Federaciju BiH. Situacija je komplicirana zbog nadležnosti jer je obrazovanje u nadležnosti kantona pa onda nemaju odgovarajući mehanizmi, prateći pravni akti koji bi olakšali ovaj proces.

I to bi bilo ono na čemu bih ja u ovom kratkom jednom govoru, šta bi poentirala, s tim da bi zaista pohvalila ovu inicijativu i otvaranje važne rasprave u kakvom je segmentu visoko obrazovanje u BiH i završiću ako sam počela sa vicem, završiću sa jednom anegdotom, a da je recimo, jedan autoritarni oblik vlasti u Južnoj Koreji, njihov predsjednik koji je tad došao na vlast, prvu stvar što je uradio napravio je snažni proces reforme visokog obrazovanja. Danas u Južnoj Koreji imamo vrlo snažne, prepoznatljive privredne firme i jaki privredni gigant. Zašto? Zbog toga je u sistemu društvenih vrijednosti i ciljeva obrazovanje stavio na prvo mjesto.

Hvala lijepo.

NERMINA ZAIMOVIĆ-UZUNOVIĆ

Hvala lijepo, ovaj profesorice Bakšić.

U Južnoj Koreji od 500 najboljih univerziteta na svijetu ima 12, ima Južna Koreja. Mi se nećemo sigurno primaknuti uskoro toj brojki.

Evo ja bih zamolila kratko, s obzirom da, da nam vrijeme curi, ja bih zamolila da se kratko obrati s replikom rektor Halilović, direktor Nanić, a onda ću dati riječ profesoru Bašiću, profesoru Pašiću, prvo Bašiću pa Pašiću i tim ćemo zaključiti današnji skup.

_____ (?)
/nije uključen mikrofon/

NERMINA ZAIMOVIĆ-UZUNOVIĆ

Ne možete i odatle ako, ako se može uključiti.
Hvala lijepo.

ENVER HALILOVIĆ

Hvala.

Kolega Trbojević nam je govorio na način kao maloj djeci tamo je u nekom dijelu BiH sve idealno ili približno sve idealno, samo u ovom drugom dijelu nešto ništa nije dobro. Tu priču dugo slušamo a ona nema nikakvog utemeljenja sem u samoj priči i u želji da je to tako, ja želim, ne sporim da je to tako, recimo, jedno je od pitanja – Koliko doktora medicinskih nauka ima u Foči gdje je Medicinski fakultet Istočnog Sarajeva? Koliko vremena je kolega Trbojević u timskom radu sa rektorom i prorektorima ostalim u Istočnom Sarajevu ili na Palama, a koliko u Novom Sadu? Jel' to daljinsko zajedničko ovaj, a moguće je ono je dobro savremeno, danas tehnika dopušta takve stvari. Ja se ne slažem da je bilo nikakve, sa ocjenom da je na prošloj Rektorskoj konferenciji bilo ikakve, ikakve kako je nazvano ne znam, neki je pojam upotrijebljen, nisam baš dobro taj pojam akceptirao šta je, povodom diskusije koju je imao prorektor Ugo Borisavljević na Rektorskoj konferenciji. Zar je to uopšte problem pitati, smeti pitati nekoga ko je kome osnivač. Ja sam tako razumio, kao jednu normalnu, kao jedno normalno pitanje, to nije nikakva loša stvar, to ne može da uvrijedi nikoga. Mi zapravo o mobilnosti o kojoj je kolega Trbojević govorio, pošto govori, odnosno o saradnji našoj među univerzitetima, mi nemamo saradnje među univerzitetima, istinske saradnje među univerzitetima u smislu uspostave kompatibilni studijskih programa, mobilnosti među nastavnicima i mobilnosti studenata nema. Mi imamo zajedničke u smislu što nas sastaju ovi sa, iz drugih država sa drugih univerziteta, učešća u projektima, najčešće tempus projektima, pa tako učestvujemo tamo, a to, rad na Rektorskoj konferenciji na kojoj nema izglasavanja odluka, donošenja odluka nego je to onako završimo Konferenciju ko je za to, završimo i hoćemo li to ili neće prihvatiti to je stvar svakog univerziteta.

Recimo, bila je jedna inicijativa da hajmo sad da ponovo sve vratimo, Bihaćki univerzitet je tražio to, da vratimo sve doktorske studije na svim univerzitetima da ne ..., stare doktorate, niko to, poslije toga nije ništa uradio, iako smo mi zaključili da to prihvatimo tako. Naravno da nam treba puno novaca za mobilnost studenata i zato mi zapravo i nemamo mobilnosti. Naravno da trebaju i ugovori o saradnji sa drugim univerzitetima i sad, a nemamo ništa od toga zato što nemamo finansijsku podršku za takve projekte. Gdje ćemo da smjestimo studente koji dođu sa drugih univerziteta iz svijeta na naše univerzitete, na koji način, na kojem jeziku ćemo im davati nastavu, šta je to što će moći ti studenti da kažu – evo mi smo na tom univerzitetu i na to odslušali takv i takav predmet, to nosi toliko i toliko bodova, evo ja vraćam se na svom matičnom univerzitetu. Mi možemo lijepo pričati sve, ali stvarnost nije ni blizu lijepa, ni, ona je naprotiv vrlo, vrlo upitna. Autonomija je ključno pitanje univerziteta, ključno pitanje univerziteta, Tito je dobro, to još Tito je davao mogućnost da se, da nastavnička vijeća izglasavaju progreme, donose nastavne planove i td. i td. onaj, tu, to je ostalo i do dan danas, ovo drugo je sve i dalje na isti način

na koji se radilo u Titino vrijeme u odnosu na univerzitet. Tako da, sad je pitanje, to je klasično pitanje uvijek, da li je kad posmatramo čašu sa vodom, odnosno vodu u čaši da li je više od pola vode ili manje od pola vode. Neko će reći da je isto, neko će za istu količinu vode u čaši neko će reći ona je poluprazna, neko će reći ona je više puna. Tako da mi ovdje nismo za to da dokazujemo ko je od koga bolji, nego da ukažemo na zajedničke probleme s kojima se susrećemo s obzirom na situaciju koju imamo na univerzitetima. Kolega Ekinović je govorio ... jedina integracija u kojoj nije bilo nikakvih dodatnih finansijskih sredstava u smislu određenosti projekta kojeg smo vodili, u kojem nema zaduženog ministarstva koje vodi politiku visokog obrazovanja itd. Tako da, da onaj, ja bi volio da mi ovdje razgovaramo zaista iskreno, otvoreno, da ne dokazujemo jedni drugima ko je od koga bolji, ko je od koga pametniji i ko je više ekspert, ko je manji ekspert, nego da govorimo ono što, čime ćemo unaprijediti strateške ciljeve i interese visokog obrazovanja u oblasti prava u visokom obrazovanju, autonomije univerziteta u finansiranju univerziteta i td.

Hvala.

NERMINA ZAIMOVIĆ-UZUNOVIĆ

/nije uključen mikrofoni/

STEVAN TRBOJEVIĆ

/nije uključen mikrofoni/

... to nije soljenje pameti, to nije držanje ovoga ili onoga, mi imamo različite koncepte, to što je mene prozvao rektor, a ne zna što me je prozvao, za to gdje sam i šta sam ja sam ovdje sve ove godine i ovde sam stalno. To što rektor ne zna da koristi nove tehnologije, sad ovo namerno govorim, jer me je lično prozvao, a ja nikog ovde nisam lično, čak sam pohvalio njegov univerzitet kao prvi koji je krenuo u integraciju i neko ne zna da koristi nove tehnologije i da se ponaša drukčije i da funkcioniše u celom svetu to je problem tog nekog ko to ne zna. Znači, mi imamo dva koncepta, koncept novih ljudi na svim ovim univerzitetima koji vide, mogu i hoće bolje, ali ima i ljudi koji to ne rade ili ih koče da to tako bude i to je činjenica.

Toliko.

NERMINA ZAIMOVIĆ-UZUNOVIĆ

/nije uključen mikrofoni/

HAZIM BAŠIĆ

Zahvaljujem.

Uvaženi zastupnici ako ima još uopšte ijedan zastupnik osim moje uvažene kolegice Uzunović. I pozdravljam naravno kolege iz akademske zajednice, ja sam se također mogao javiti i sa onih koordinata, međutim volim da se vidimo prvo, a drugo onda ne bih mogao kazati, evo dakle tad bih ja morao pritisnuti tamo jedno bjelo dugme pa bi uvažena profesorica vidjela na displeju Drago Kalabić, pa bi rekla da izađe Drago Kalabić. A spominjem njega zato što imamo nešto zajedničko, on je jako i vrlo otvoren, također ovaj i ja cjenim da sam takav, ne lično nego ovaj, i ko me zna, moje nastupe, dakle, kao i većina govornika na koncu danas koji su bili otvoreni. Mi danas govorimo o pojavi čija duboko, u dubokoj pozadini fenomen se može opisati samo jednom riječju, dakle povjerenje, povjerenje. Stvaranje jedinstvenog prostora radne snage, evropskog prostora visokog obrazovanja i td. ima dakle kao prva stepenica proces harmoniziranja

visokog obrazovanja, proces međusobnog povjerenja u nacionalne sisteme visokog obrazovanja. Instrument da se razvije povjerenje u nacionalne sisteme visokog obrazovanja jesu zajednički standardi i kvaliteta. Ti zajednički standardi i kvaliteta su definirani, nacionalni sistemi su manje više usaglašeni, dakle u svim članicama koje su pristupile Bolonjskoj deklaraciji. Operativni dio posla gdje se ti sistemi testiraju na terenu, dakle u institucijama visokog obrazovanja se povjerava agencijama. Pa kako država vidi svoje obrazovanje i kako želi da se brine o njemu tako i donosi odluke o osnivanju jedne, dvije, tri ili koliko hoćete agencija ili ni jedne. Crna Gora nije napravila ni jednu agenciju za akreditovanje, naprosto je odlučila da taj posao prepusti nekoj evropskoj agenciji, zašto bi pravila vlastitu radi dva univerziteta. Dakle, ima ona mehanizme izdavanja licenci za bavljenje visokim obrazovanjem, a mehanizme za eksternu kontrolu kvaliteta koji je razvijen na pojedinoj visokoškolskoj ustanovi, te mehanizme nije razvila nego prepušta drugima.

Dakle, mi u BiH ne držim da je problem broj agencija, niti njihovo ime, držim da je problem prije svega njihova nezavisnost i drugo njihova kapacitiranost. Dakle, jedan od temeljnih kriterija koji se postavlja na same agencije, njihova nezavisnost od svih drugih zainteresovanih strana, dakle od uticaja političkih vlasti, ekonomskih, bilo kojih drugih. Ako bi se stavile pod lupu, obje agencije dakle pod jednu oštru analizu, mogli bi smo lako dokazati da ni jedna od dvije agencije u BiH nije nezavisna. I ja želim da diskusiju usmjerimo u tom pravcu, kako napraviti, dakle a da ne budu onda i samo dvije, da napravimo tržište agencija, uvaženi profesor Kunić je rekao, ovaj, privatiziraj, privatiziraj, privatiziraj, agencije mogu biti i javne i privatne, dakle to je tržište pa ko zadovoljava kriterije za osnivanje agencija, neka pravi agencije. Dakle, u javnosti postoji zbog kolokvijalnog govora, kaže se državna agencija, pa se kaže entitetska, ne može biti agencija entitetska ili je agencija ili nije agencija. Ako se kaže državna i entitetska to se govori da je jedna nadređena, da je druga podređena, to nije evropski koncept. Dakle, svaka je ravnopravna, svak je autonomna, ima kapacitet, što je također važno i ima minimalan pravni begraun da postoji. Dakle, u tom kontekstu bi valjalo razlučiti šta koja agencija radi, dakle sa najboljom željom da obje dobro rade ili naredne koje također mogu biti osnovane, što je nije isključeno, ovdje je narod poduzetan. Dakle, da se još peneka osnuje, svakoj želim puni uspjeh i opstanak na tržištu na koncu.

Da se vratim na rad, evo da kažem i ja kolokvijalno, Državne agencije za visoko obrazovanje, dakle ne želeći da se shvati nastavak diskusije ni na koji način lično, mi smo podnijeli zahtjev za akreditaciju Univerzitet u Sarajevu, u vrijeme kada sam ja bio član menadžmenta, nadležnom ministarstvu. Ministarstvo ne zna kako da postupi prema tom zahtjevu, dakle Agencija kaže – napravite sebi Pravilnik o akreditaciji. Koja je cijena procesa? Kaže Agencija – napravite sebi sami cjenovnik i odredite cijenu? Ko će tehnički voditi tu komisiju? Pa imenujte već nekog. Drugim riječima akreditujte sami sebe, akreditiraj samog sebe. Zašto? Zato što taj proces bi obilova zavisnošću od visokoškolske ustanove, zavisnošću od političkih vlasti, dakle ministarstva, koje trebaju biti isključene iz tog procesa. Pa šta je onda uloga Agencije? Da stavi pečat na pet stručnjaka koje također mi predlažemo. Pa to je dakle Agencija koja je u najmanju ruku neisplativa, oni jesu donijeli odgovarajuće akte i odgovarajući pravni okvir, međutim ako će se sve svesti na tome, a postoji teorija dakle da ona uopšte nije nadležna da vodi proces akreditiranja, onda je kao što često znaju poslanici iz RS-a kazati, ta agencija sa nivou ekonomskog potpuno nepotrebna, neisplativa, nefunkcionalna, ne treba i td. ako neće i voditi proces akreditovanja. Napravimo drugu simulaciju, 12 nivoa vlasti u BiH, obrazovnih, pardon, vlasti bi trebali prema tome donijeti 12 pravilnika o akreditaciji. Vjerovatnoća da će ti pravilnici

biti isti je vrlo mala, donijeće se 12 različitih pravilnika, napraviće se 12 različitih procedura, 12 cjenovnika i umjesto one riječi povjerenje s početka priče, mi ćemo doprinijeti maksimalnom nepovjerenju između ustanova visokog obrazovanja. Spočitavaće se ovom ono, onom ono, kod nas je vizitacija komisije jedan dan, kod onih je pet, kod nas je 5 hiljada maraka akreditacija, kod nekih je 30 hiljada. Dakle, to je mehanizam stvaranja i jačanja nepovjerenja u proces akreditiranja.

Evo čuli smo uvažni profesor Trbojević je rekao, dakle oni imaju problema s Brčkom, prema ovom konceptu Brčko Distrikt, naravno, treba da osnuje kao i svi drugi kantoni nezavisno tijelo koje će voditi proces akreditovanja, drugim riječima svoju agenciju malu. Dakle, to bi bila 12 agencija i mi ćemo kako ne vjerujemo kako li se to osnovaše toliki univerziteti, jednako ćemo ne vjerovati svim tih 12 agencija. Što bi im vjerovali, dakle to je, ako idemo naniže, ovi kolege iz Zenice su odlučili da idu naviše, pa su jednostavno aplicirali kod EUA ili Sveučilište u Mostaru i dobili od njih akreditaciju. Dakle, ovo, ovaj koncept, ja želim da ukažem, da postoji pravni osnov da Državna agencija vodi proces akreditiranja, dakle u Okvirnom zakonu jasno piše da Agencija donosi pravilnike i druge akte iz svoga domena djelovanja, zašto ne donese, neću da ulazim u to.

Dalje, u dokumentu koji se zove Sedam smjernica i standarda za razvoj visokog obrazovanja u BiH ili tako nekako, koje je usvojilo Vijeće ministara BiH jasno stoji da Agencija imenuje sekretara, da Agencija vodi proces akreditovanja i td. Zašto se taj dokument koji je usvojilo Vijeće ministara ne poštuje? I to bi mogli, sad evo nema političara da kažu zašto to ne uvažavaju. Ili kolega Kunić je rekao na koncu, fali političke volje da se to sve uradi. Dakle, mi smo sad pred izazovom, pred izazovom, univerziteti ja nisam osobno, prihvate da u suradnji s ministarstvima naprave sve te silne pravilnike, da to sve isfragmentiraju uz ogromnu opasnost da će imati proces koji nije nezavisan, koji neće biti priznat ni od koga, a onda je to samo jedna skupa vojna vježba, pardon za ovo vojna, jedna skupa proba ovako. Dakle, u Izvještaju koji je dostavila Državna agencija stoji problem cijena. Dakle, ja ne bih da diskutiramo o cjenama, cijena nije problem, u RS-u ide proces akreditovanja i niko ne problematizira cjnu. Dakle, problem cijene je skretanje sa same suštine. Ko u Bosni može osigurati nezavisan proces akreditovanja, radi se o tehničkim procedurama, dakle sastav komisije, ko šta kome dostavlja, koji dokument, koji su rokovi da se nešto dostavi ili ne dostavi itd.? Nije povređen nikakav i ničiji nacionalni interes. U čemu je problem da se ustanove visokog obrazovanja u BiH akreditiraju po jedinstvenome algoritmu tehničke prirode, dakle rokovi, izvršioci i dokumenti, ta tri termina koja cirkuliraju kroz te pravilnike koji se uporno, uporno ne donose.

Dakle, koncept koji vodi ka usitnjavanju evo na rektorima je ili na političkim vlastima da li će ga prihvatiti ili ne ili pak akreditovanje nije obavezno. Akreditovanje nije obavezno, ne moramo puno žući prosipati, akreditovanje je ..., niko ne postaje bolji dobijanjem lične karte, dobijanjem lične karte se konstatuje da je neko ispunio nešto, navršio 18 godina, ne postaje ni lošiji ni bolji, to je kolega Ekinović dobro rekao. Dakle i u Zakonu RS-a stoji – ustanova može podnijeti zahtjev za akreditaciju. Pa tako u Sarajevu imamo fakultete koji su već uveliko se akredituju po Njemačkoj i mnogi drugi, dakle i privatni .... i td. vidjevši da Državna agencija je paralizirana preskaču, idu dalje, pa čak ni to što rade ne moraju. Ovdje je fundamentalno pitanje akademskih sloboda, dakle ko ima autonomiju i akademske slobode da kaže, dajte mi pošten proces akreditovanja koji se može okarakterizirati kao nezavisan, mi ćemo pristupiti, ako to ne možete, pa i nećemo na koncu, nije fer prema studentima. Dakle, svaka, svaki problem iz visokog obrazovanja od najnižeg nivoa do najvišeg ili svaki pristup obrazovanju bilo kojem u pozadini ima svaki put samo jedno pitanje,

samo jedno pitanje – da li volimo ili ne volimo djecu, ne svoju nego svu djecu općenito? Dakle, i ovdje sva ta silna fragmentacija i td. razmislimo koliko je to fer, koliko je to fer prema studentima.

Eto, hvala vama.

NERMINA ZAIMOVIĆ-UZUNOVIĆ

/nije uključen mikrofon/

SEAD PAŠIĆ(?)

Poštovane kolegice i kolege da vas prije svega pozdravim, evo negdje na kraju ovaj, sam došao do riječi, biću kratak vrijeme nam ističe, najveći dio toga je već rečen, ne bih da se ponavljam, ali ću se morati složiti sa svim svojim prethodnim govornicima u konstataciji da je jedna ovakva diskusija bila nužno potrebna i u tom smislu bi se zahvalio i kolegici Nermini i Ustavnoj komisiji. Nadam se da ovo nije za jednokratnu upotrebu, da ovaj sastanak neće biti samo sada i nikad više, dakle mi smo Okvirni zakon donijeli 2007. godine i na neki način od tada zvanično stupili u reformu visokog obrazovanja u BiH, od tada ovo je prvi put da se sastajemo na ovakav ili sličan način. S obzirom na to da je BiH takva kakva jeste i da je struktura, ustavnopravna struktura takva kakva jeste, s obzirom da mi nemamo državno ministarstvo za obrazovanje, s obzirom na to da mi nismo proces reforme obrazovanja vodili sa jednoga mjesta iz jednoga ministarstva ili znači da se, da idemo principom odzgor prema dole, praktično reformu su provodili univerziteti sami svaki na svoj način i to je dovelo i do poprilične konfuzije koju imamo. Znači, taj cijeli proces je morao na neki način biti koordiniran pa ako već nemamo neke državne strukture koje će to uraditi onda se to moglo raditi putem nekih komisija ili na, na, ovaj, na neki drugi način. Zato se iskreno nadam da ovo nije posljednji sastanak i da ćemo imati priliku da se ponovo sastajemo, sastanemo ovdje.

Dalje, sastav ovoga skupa, evo kad pogledam ove govornike koji su govorili danas ovdje, pa to je maltene Rektorska konferencija, mi smo ove priče ispričali već prošli mjesec, prije dva mjeseca, znači i na neki način meni se čini da su rektori ovdje postali zviždači kad je u pitanju visoko obrazovanje. Složio bi se sa konstatacijom da je visoko obrazovanje, ja ću reći, u katastrofalnoj situaciji, profesor Halilović je to pokušavao da ublaži u dosta teškoj situaciji i td. ja mislim da je situacija poprilično katastrofalna, da se to potpuno otelo kontroli. Imamo skoro 50 univerziteta, otvaraju se, i to, to je na dnevnoj bazi mogu da kažem, ko zna sutra će biti možda i 55, proces koji je sada vrlo, vrlo teško kontrolisati.

Agencija za visoko obrazovanje, ja sam pratio rad te Agencije od samog početka, mislim da je formirana 2008. godine, jel' sam u pravu? Jesam, znači prije pet godina, dio sam toga procesa, prošao sam i neke obuke za koje je Agencija organizovala i td. ja sam se nekako duboko nadao da će Agencija i ovaj proces akreditacije biti ta brana koja će zaustaviti poplavu privatnih univerziteta, da će se definisati standardi i normativi i da će se uspostavljanjem takvih kriterija, ovaj, staviti brana pred ovu poplavu privatnih univerziteta. Nažalost to se nije desilo, Agencija i danas i radi i ne radi, ja se sjećam i nekih planova koje je još kolega Nihad Fejzić iznosio, mislim da je tamo negdje 2010. ili '11. godine trebao da bude završen proces akreditacije institucija, jesam u pravu? Znači, trebao je da bude uspostavljen, ne znam bio je neki oktobar 2010. postavljao kao bed lajn za uspostavljanje registra akreditiranih univerziteta, nakon toga je trebao da krene akreditacija studijskih programa. Mi danas u 2013. godini još uvijek pričamo ovaj, da to nešto ne

ide, pa čekajte ako to nije išlo, ako ta, ako ta agencija ima problema, ako to ne radi, onda pa dajte da se to riješi, ovaj, ili to na ovaj ili na onaj način, ali vrijeme prolazi a mi ne radimo ništa. Dakle, po meni Agencija tapka u mjestu, ja sad ne znam ovaj, da li je sve dobro posloženo ili nije, al' ako nije dobro posloženo onda je to trebalo davno reći, onda je to trebalo davno reći da se proces otkoči. Jer ovako smo blokirani, RS je krenula na neki način u tu akreditaciju, Federacija stoji. Nije samo naravno kriva Agencija, ja sam juče svog ministra nazvao, pitao ga - da li će doći na ovaj sastanak danas ovdje? Neće ima nekih drugih obaveza. Pitao sam ga - je li završen Pravilnik o akreditaciji u kantonu? Rekao mi je nije još uvijek, znaš Často Čuljak je otišao u penziju, pa sad dok ne dođe neko novi pa. Znači nije završen ni taj korak u kantonu. Vrlo je kompleksno, ovi neki disonantni tonovi koji se mogu čuti između predstavnika iz Federacije i RS-a su sasvim razumljivi. RS je u znatno povoljnijem položaju zato što je koliko toliko centralizovana, ima ministarstvo, ima nekakav sistem koji je puno bolje razradila za razliku od Federacije koja je takva kakva jeste.

Kolega Trbojević je rekao da imaju problema sa Distriktom Brčko. Zašto imaju problema sa Distriktom Brčko? Zato što tamo nemaju nadležnosti i onda to je to, znači to je onda taj isti problem koji imamo u Federaciji, 10 kantona, 10 zakona, 10 ministarstava i svak ima nadležnost. Ministar Nović na početku priče je rekao da sve do nedavno, da je Ministarstvo, odnosno taj Odjel za visoko obrazovanje imao samo tri čovjeka, dakle nemaju kapacitet da bi se ozbiljnije bavili visokim obrazovanjem. Federalno ministarstvo oni imaju neku strukturu, imaju i zaposlene, imaju tamo neki odio za, imaju znači ljude, imaju odio za nauku, odio za Bolonju, odio za ovo, odio za ono, ali nemaju nadležnost. Kantonalna ministarstva, šta imaju kantonalna ministarstva? Po dva tri čovjeka koji su nadležni za visoko obrazovanje, koji definitivno nemaju kapacitet da to rade, to što rade i onda imamo problem. Znači, to je jedna nemoguća struktura.

Ne bi se složio sa kolegom Trbojevićem, nismo mi nešto radili, neki rade neki ne rade. Imamo goleme opstrukcije, goleme opstrukcije imamo od sistema koji nam onemogućava, ja sam takođe bolonja ekspert, ja takođe jako puno znam o tome i znam šta treba da se radi, ali imamo opstrukcije, nemoguće je u ovome sistemu raditi, nemoguće je napraviti bilo kakav pomak naprijed. Ako vam kažem da sam ja, e sad ćemo o novcu, mada me je kolegica Nermina na hodniku još upozorila da nećemo pričati o novcu. Ne možemo a da ne pričamo o novcu, ne možemo. Zašto imamo poplavu privatnih univerziteta? Zbog novca, to je biznis. Znači, u suštini svega je novac, jedna stvar.

Druga stvar, reforma može li bez novca? Ne može, neko je spomenuo sudstvo, neko je spomenuo ne znam neke druge reforme. Koliko je u obrazovanje upumpano novca da bi se napravila reforma? Ništa. Prema tome ne može se napraviti reforma bez novaca.

Sljedeća stvar, funkcionisanje univerziteta. Ako vam kažem da na, u mom kantonu, znači mi na kantonalnom nivou imamo dva univerziteta, Univerzitet i Sveučilište. I ta dva univerziteta zajedno povuku iz budžeta 7 miliona maraka godišnje za visoko obrazovanje, Sveučilište 4, Univerzitet 3, onda šta da vam pričam dalje. Vi rektori znate koliki su vaši budžeti, al' to je realnost. E sad idemo dalje, od ta 3 miliona koliko je meni dodjeljeno, ja sam do danas od kantona dobio 200 hiljada maraka, znači nisam, dobio sam samo 200 hiljada maraka u januaru, za januar mjesec i ništa više nakon toga. Kako da pričam uopšte o obrazovanju, kako da pričam o bilo čemu ako nemate novca da podjelite plate ljudima? I to je sve posljedica toga što smo mi na kantonu i

što je kanton takav kakav jeste i što je odnos politike prema univerzitetima kakav jeste. Ministarstvo obrazovanja mog kantona ima budžet od 70 miliona maraka, od tih 70 miliona maraka za Univerzitet i Sveučilište pripadne 7 miliona maraka. Sve ostalo ide za osnovno, srednje obrazovanje i ne znam već za šta. Dakle, novac, bez novca nema ni reforme, bez novca nema ničega.

I još nešto, znači, da bi smo napravili istinsku reformu, da bi smo pomakli stvari sa mrtve tačke, znači prvo moraju političari, znači, da se napravi strategija, da se prema toj strategiji odrede svi nivou vlasti, a onda da se to konkretizuje novcem, novcem, tako što će državni, federalni, kantonalni budžeti izdvojiti novac potreban za reformu visokog obrazovanja i za obrazovanje, a ne ovaj samo deklarativno, a mi i dalje tapkamo u mraku. A u, za to isto vrijeme privatni univerziteti, znači, se množe, rastu i uzimaju sve veći i veći dio toga kolača, naravno nažalost niko od njih nije formiran, ni osnovao se ovdje zbog toga da bi podigao kvalitet visokog obrazovanja, njima ne pada na pamet da podižu kvalitet visokog obrazovanja, oni su tu da uzmu pare.

Hvala.

NERMINA ZAIMOVIĆ-UZUNOVIĆ

/nije uključen mikrofoni/

ANGELA PETROVIĆ

Dobar dan svima, Federalno ministarstvo obrazovanja i znanosti, ja sam Angela Petrović pomoćnica ministra u Sektoru za visoko obrazovanje, jedna od četvero u Sektoru, da se zna.

_____ (?)

/nije uključen mikrofoni/

ANGELA PETROVIĆ

Ne, ne, ne, imamo jednog čovjeka za Bolonju, jednog ali vrijednog. Dobro, ja ću biti jako kratka, ministar Damir Mašić je želio biti na ovom događaju međutim u inozemstvu je, ja sam tu, imam ovdje jedan kratki tekst koji sam vam namjeravala prezentirati, međutim odustajem od toga. I samo ću vas kratko upoznati, s obzirom na to da ovdje ima dosta ljudi koji su zainteresirani, samo ću vas kratko upoznati s činjenicom da je u toku javni poziv za financiranje projekata u oblasti visokog obrazovanja, da Fideralno ministarstvo obrazovanja ima nešto novaca u svrhu, ima program podrške akreditaciji visokoškolskih ustanova u Federaciji BiH i da je u protekle tri godine sufinanciralo 12 projekata sredstvima u iznosu od 184.660 KM, to nije puno, ni ove godine nemamo puno, ali ću sad jednu malu činjenicu reći. U prošloj godini smo za ovaj program dobili 25 aplikacija, 25 prijedloga projekata, od toga je samo 11 bilo kompletno, a samo 5 su podržani, ostali su promašili temu. Dakle, projekti nisu na vrijeme pripremljeni, nisu se na vrijeme i dovoljno informirali u Ministarstvu i praktično opet dolazimo na to da uvijek nije krivnja samo na jednoj strani. Mi smo transparentni, vrlo smo raspoloženi, jako smo susretljivi i objasnićemo u svakom trenutku i svima sve što vas zanima.

To bi bilo to, naše Ministarstvo je inače potpisnik Bolonjskog procesa, vrlo smo vrijedni, puno radimo, gospodin Nanić je prije dva mjeseca na koordinaciji ministara predstavio rad Agencije i radićemo i u buduće, jako smo se rado odazvali ovom pozivu.

Doviđenja.

NERMINA ZAIMOVIĆ-UZUNOVIĆ

/nije uključen mikrofoni/

HARIS MUHIĆ

Dobar dan, Haris Muhić SUS BiH.

Ništa, ja bi se možda nadovezao samo na profesora Bašića i rekao jednom zaista onaj apsurd koji mi imamo, mi gradimo jednu kulu koja treba da ima čvrste temelje, međutim čini mi se da je ta kula umjesto čvrstih temelja i betonskih zidova ustvari kula od karata. Šta želim time reći? Nadovezujem se ovaj, jer to je bila ustvari moja tema, nadovezujem se na neovisnost. Neovisnost je jako, jako, bitna. Zašto je ona bitna? Pa bitna je u tom smislu jer ukoliko želimo postati članica Enke, a SUS BiH je radio tu analizu, znači na koji način možemo postati članica Enke i tek kad budemo članica Enke sa bilo kojom od ovih agencija, tek onda će naše diplome biti priznate u evropskom prostoru visokog obrazovanja. Šta to znači? To znači ako smo neovisni ući ćemo u Enku, ako nismo neovisni nećemo ući u Enku, a ja ću početi od dva primjera možda evo da ne bi se ponavljao sa profesorom Bašićem, evo vam dva primjera. Način i izbor članova u Upravni odbor Agencije je vrlo upitan, vi znate o čemu govorim, ljude koji su kvalitetni jednostavno stavili smo ih sa strane, to je jedna stvar, druga stvar, ministarstva znači po preporuci Enke upravo bio jedan od razloga ministarstva ne mogu biti učesnici u procesu akreditacije, a oni to trenutno jesu sa izborom svojih ili članova i sa davanjem znači ljudi koji će da budu članovi u tim komisijama, znači apsolutno ono sve što smo izgradili od kriterija, ne znam ti bilo čega, samo izvucite tu kartu neovisnost, sve ovo palo. A ko je rezultat, šta je rezultat toga? Naši studenti sa svojom diplomom kad izađu u evropski prostor visokog obrazovanja zbog jednog telefonskog poziva političke partije koja kaže – biće taj član a neće biti ovaj član, pada u vodu.

Eto toliko, hvala.

NERMINA ZAIMOVIĆ-UZUNOVIĆ

/nije uključen mikrofoni/

_____ (?)

Zahvaljujem se.

... će stvarno biti vrlo kratak i da ne ponovim ove stvari koje su kazane. Ja nisam u svom izlaganju mislio ovaj, ulaziti u određene detalje, samo okvirnu neku sliku, međutim ono što želim, evo da, da, naglasim jeste da Agencija do sada u svom radu je izdala, odnosno imenovala 9 komisija, stručnjaka koji rade eksternu ... visokoškolskih ustanova. Znači, ne postoji ni jedan zahtjev u Agenciji koji stoji. Od tog je, dobili smo četiri izvještaja o eksternoj ... visokoškolskih ustanova koje su dostavili eksperti, od tih četiri za jedan zaista možemo reći da je jako dobro stanje, već sada možemo reći jer je sljedeći korak usaglašavanje, usklađivanje znači stanja sa preporukama, normama i upis u registar akreditiranih visokoškolskih ustanova. Do, i to je jedan od javnih univerziteta odmah da kažem i u kvalitetu se vidi odmah tu stanje kakvo je, nažalost imamo

ocjene stručnjaka, znači mi već sada imamo neko i iskustvo u tom da su ocjene eksperata koji su prošli sve faze postavljeni, predloženi, prošli određene obuke i td. najviše ocjene za jako loše stanje na visokoškolskim ustanovama, e to je ono što nas čeka kako odgovoriti na to pitanje. Po nama mi kada smo uradili preporuke za ove uglavnom privatne, jako loše stanje, evo primjera radi, jedna od kriterija je Strategija razvoja visokoškolske ustanove i vi kada dobijete izvještaj od eksperata ni na kakav način nismo mogli vidjeti kada je ta Strategija usvojene, koji je organ usvojio, da li su studenti bili uključeni, imaju određeni podkriteriji koji mora biti, a najviša ocjena data. Eksperti od nas su potpuno nezavisni, znači oni ono što potpišu to je kao sud, znači mi ne možemo mjenjati te stvari. To je sada sledeća faza kako te, kako tu aktivnost, kako to ustvari popraviti. Ovo je novi proces za cijeli svijet i u BiH prvi put prolazimo kroz to i normalne su određene dileme.

I s druge strane zaista imamo jednu, jedno jako dobro stanje koje smo dobili, ali i poznajemo ljude koji to rade, predali se tom, tom poslu i predstoji samo upis u registar .... visokoškolskih ustanova. Ovdje je puno puta pomenuto učešće međunarodnih agencija u akreditaciji. Znači mi kao država i kao Agencija opredjeljujemo se da ne zatvorimo vrata i mogućnost da to bude, međutim potpuno je pogrešno tumačenje i priča da će ako bude akreditirana od neke ove ili one agencije da je to isto kao kada je upisan u registar akreditiranih visokoškolskih ustanova od strane nacionalne agencije. Jer u ovom sistemu koji znači kojem mi težimo članstvo u Enki i na kraju u Ekaru Registru akreditiranih agencija postoji ova struktura, znači nacionalnih agencija kroz sistem zakonodavstva unutra nacija i na taj način povezano, linkovano do kraja Ekara. Znači, preporuka je, zahtjev je, gubljenje je vremena bilo kakvo drugo traženje rješenja sem onih koji su, koja su nacionalna.

Ovdje znači što želim još kazati, što je bilo iznešeno ovdje od strane nekoliko rektora, u Federaciji postoji, po nama informacije koje mi imamo, tendencija potpune degradacije Okvirnog zakona i Okvirni zakon je došao do jednog nivoa i usklađenost, prvi krug koji je bilo usklađivanje kantonalnih propisa i zakona i td. Sad je sljedeći krug degradacije i ono što smo ovdje čuli, znači moj je možda prijedlog i da ide odavde poruka ta, da se zaustave te stvari. Znači, da onaj dostignuti nivo implementacije Okvirnog zakona da se ne spušta, da se ne spušta na lošiji nivo.

I ono što bih na kraju, zaista bi ovdje bilo potrebno još puno govoriti, i možda je dobro da tematski odvojimo, možda tematsku sjednicu o akreditaciji visokoškolskih ustanova, o ne znam, određenim drugim temama, jeste da reforma visokog obrazovanja, obrazovanje generalno u BiH nije bila prioritet već ovih 20 godina nikom, ni međunarodnoj zajednici, niti institucijama BiH. Zašto to kažem? Tamo gdje je bila prioritet u policiji, u vojsci, to je i završeno. Da je ovdje bila priča o reformi, ne znam, ovih administrativnih nekakvih mjera mislim da bi bila ova puna sala. Međutim, ovdje deklarativno su određena kazivanja bila, međutim alati za rad Agenciji nisu dati, mi nismo, mi smo osnovani evo četiri godine, međutim nismo se kapacitirila, nisu, nije taj proces završen, došao je proces, proces akreditacije.

Na kraju ovaj, zaista apel je na sve one koji učestvuju, ono što sam, što je iznešeno ovdje, propisi koji nisu donešeni da se oni što prije donesu i da visokoškolske ustanove podnesu zahtjev za, u oblast akreditacije govorim, podnesu zahtjev za akreditacijom. Poznato je, ovdje je pomenut slučaj Bihackog univerziteta dvije godine, 20 mjeseci, isti je taj slučaj sa Tuzlanskim univerzitetom, da stoji u ladici zahtjev za akreditaciju Univerziteta iz Tuzle, mislim da je to prvi

zahtjev u BiH bio i on stoji u, negdje u određenom, negdje, negdje, u ministarstvu ili ne znam gdje. Znači, da se, to je posao sviju nas ovdje uključenih i oni koji nisu, znači da se taj proces otkoči i da se pravno ovi propisi koji nisu donešeni da se oni donesu.

Hvala.

NERMINA ZAIMOVIĆ-UZUNOVIĆ

Hvala lijepo.

Evo vidimo da ima i autonomije, ja još, još gospodin iz Ministarstva civilnih poslova.

ADNAN HUSIĆ

Uvažena predsjedavajuća, uvaženi rektori, predstavnici ministarstava, agencija.

Ja ne mogu a da na kraju, znači poslije ove rasprave ne repliciram rektoru Haliloviću i u najmanju ruku samo mogu da odbacim prigovore rektora Halilovića, da je Ministarstvo civilnih poslova odgovorno za ovakvo stanje u oblasti visokog obrazovanja. Dakle, takođe odbacujem činjenicu ili insinuaciju da Ministarstvo civilnih poslova nije ništa uradilo u skladu sa svojom ustavnim obavezom, a podsjetiću vas da je članom 15. Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Ministarstvo civilnih poslova nadležno za poslove izvršavanja zadataka koji su u nadležnosti BiH i koji se odnose na utvrđivanje osnovnih principa koordinacije aktivnosti, usklađivanja planova entitetskih tijela vlasti i definisanje strategije na međunarodnom planu u područjima, pa se nabraja između ostalog nauke i obrazovanja.

Takođe, rektor Halilović je spomenuo da tu nisu prisutni predstavnici nadležnih entitetskih ministarstava obrazovanja, ja tu vidim predstavnike Federalnog ministarstva obrazovanja i Ministarstva prosvjete i kulture RS-a.

Dalje, bilo je pitanje koliko je dopisa Ministarstvo civilnih poslova poslalo prema nadležnim kantonalnim, odnosno entitetskim ministarstvima, da apeluje na njih ili da utiče na njih na usaglašavanje zakona sa Okvirnim zakonom. Uvaženi rektor ako je čitao zadnju Informaciju, a nadam se da jeste, o izvršenju Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u BiH iz novembra 2012. u kojoj se kaže da je Ministarstvo civilnih poslova predložilo, a Vijeće ministara usvojilo zaključke, pa između ostalog zaključak pod broj 2 kaže – Vijeće ministara BiH apeluje na Ministarstvo obrazovanja nauke, kulture i sporta Srednjobosanskog kantona, kao jedino koje to do tada nije bilo uradilo, da u što kraćem roku donese zakon o visokom obrazovanju usklađen sa Okvirnim zakonom o visokom obrazovanju u BiH. Znači to je urađeno.

Vijeće ministara apeluje na nadležna ministarstva obrazovanja entiteta kantona koja su donijela Zakon o visokom obrazovanju da okončaju aktivnosti na izradi i donošenju podzakonskih akata, kojima se uređuju pitanja značajna za upravljanje visokoškolskim ustanovama.

Vijeće ministara BiH apeluje na nadležna ministarstva obrazovanja entiteta, kantona, koja to nisu do sada uradila da svojim zakonskim i podzakonskim aktima, pravilnicima i slično osiguraju pravni okvir za akreditaciju i definisanje postupanje nadležnih organa podnošenja zahtjeva za akreditaciju, važenje akreditacije i td. i td.

NERMINA ZAIMOVIĆ-UZUNOVIĆ

Molim Vas, molim Vas nemojte čitati te dopise koje ste, mislim

ADNAN HUSIĆ

Ovo nije dopis, ovo je znači Informacija koju je usvojilo Vijeće ministara i zaključci Vijeća ministara i dakle u najmanju ruku ne mogu se složiti sa rektorom Halilovićem da Ministarstvo civilnih poslova nije ništa uradilo u toj oblasti.

Hvala.

NERMINA ZAIMOVIĆ-UZUNOVIĆ

Molim Vas lijepo, ja ću u ovom momentu prekinuti, evo me zovu gore će mi se rasuti druga komisija, ja se stvarno izvinjavam, ja moram otići, jer ovo smo jedva sastavili gore, ovaj pobjeće mi.

_____ (?)

Samo kratko, samo dva minuta evo. U tačno članu 62. ili nekom drugom, Okvirnom zakonu o visokom obrazovanju se tačno kaže da je Ministarstvo civilnih poslova nadležno za provođenje Okvirnog zakona o visokom obrazovanju, tačno stoji.

Drugo, u nekom sljedećem članu, pronađite i to, tačno stoji da je obaveza Ministarstva civilnih poslova da koordinira, usmjerava i td. i td. i to tako, dakle Vi možete ne prihvatiti, ali to je Vaša stvar.

Treća stvar, je ne smatram predstavnikom Ministarstva nikoga drugog i Zakonom je određeno ko je predstavnik Ministarstva, predstavnik Ministarstva je ministar, nije niko iz njegovog kabineta i td. on može biti u radnom tijelu, može biti prisutan, ali on nije predstavnik Ministarstva.

Treća stvar, broj dopisa prema ministarstvima ni jedan dopis, ni jedno ministarstvo kantonalno, ni, ni RS-a nije dobilo tačno gdje Okvirni zakono o visokom obrazovanju je povrijeđen u konkretnim zakonima kantonalnim, odnosno ovim entitetskim.

A ovo što je bilo upozorenje da neko ne do, da donese zakon zakon, pa mora da donese, da ga upozori da donese zakon. Najbolji pokazatelj rada Ministarstva je ova, ova današnja rasprava, 6 godina od dolaska, od formiranja Zakona okvirnog, mi se sastajemo prvi put.

NERMINA ZAIMOVIĆ-UZUNOVIĆ

Hvala lijepo.

_____ (?)

Hvala vama.

NERMINA ZAIMOVIĆ-UZUNOVIĆ

I ovo ne bi bilo da ja nisam insistirala pola godine,

_____ (?)

E, pa eto, pa naravno da ne bi bilo.

NERMINA ZAIMOVIĆ-UZUNOVIĆ

Da se to usvoji, gore me čeka čitava Komisija za izbor jedno, tri člana Upravnog odbora Agencije ovdje i ja se zbilja izvinjavam rasuće se, neću ih moći za mjesec dana ponovo sabrati.

Vi ćete ovaj materijal koji, odnosno sve ovo što ste vi govorili biće predmet jednog materijala koji će biti dostavljen Ustavnoj komisiji, a ona će nakon razmatranja to proslijediti Parlamentarnoj skupštini BiH.

Ja vam se najljepše zahvaljujem, ukoliko imate, molima bih vas, ukoliko imate prijedloge, konkretne prijedloge na ono što bi trebalo mijenjati, mi smo ti koji možemo promijeniti vezano za Okvirni zakon o visokom obrazovanju, koristite instituciju da

_____ (?)

/nije uključen mikrofon/

NERMINA ZAIMOVIĆ-UZUNOVIĆ

Onda, onda, hvala vam lijepo još jednom.